

ת"פ 44041/11/15 - מדינת ישראל נגד ניר בנימין, שמעון טובול, צבי בנימין

ת"פ 44041-11-15

30 מאי 2018

המאשימה

הנאשמים

בית המשפט המחוזי

בירושלים

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

מדינת ישראל

נגד

1. ניר בנימין

2. שמעון טובול

3. צבי בנימין

נוכחים:

ב"כ המאשימה - עו"ד אביעד דוויק

ב"כ הנאשמים 1 - 2 - עו"ד אשר אוחיון

ב"כ הנאשם 3 - עו"ד ליזי שובל

הנאשמים

הכרעת דין

1. כתב-האישום

לא נמצא טעם להביא את כל שפורט בכתב האישום (- מתוקן בשנית), ועם זאת, ראוי ליתן ביטוי לתמצית

האישומים.

הנאשמים 1 ו- 3 - אחים ומכרים של נאשם 2. כמפורט להלן, במוקד כתב-האישום, מקבץ של עבירות מסוגים שונים, כשעבירת הלִבָּה המיוחסת להם, כאמור בסעיף 3 לחלק הכללי של כתב-האישום, היא כי פעלו שלושת הנאשמים בצוותא חדא ובעזרת אחרים במטרה להונות חקלאים מצפון הארץ, ולקבל מהם סחורה (ירקות ופירות). זאת, בדרך, בה, משלב מסוים, לא יקבלו החקלאים את התמורה, אשר, לכל הדעות, מגיעה להם, ובדרך שיהא בה כדי להסתיר את מרבית תמורתה ומקורה. לצד עבירות אלה וכמפורט בהרחבה להלן, מיוחסות לנאשמים, בחלקים שונים ובשילובם, עבירות נוספות.

אישום מספר 1

א.

1. על-פי סעיף 2 של פרק העובדות של אישום זה, רכש הנאשם 1 ביום 5.2.15 מאחר, שי

עמוד 1

זקן, חברה ששמה - "רוי רום קווי חלוקה בע"מ" [- "החברה"]. שי זקן נותר בעליה של החברה האחרת, "רוי רום שיוק בע"מ". על-פי האמור בכתב האישום, לחברה שנותרה בבעלות זקן מוניטין טוב ואמין בתחום סיטונאות הירקות, ובמאמר מוסגר יוער, שעולה בבירור מטענות המאשימה, שנועד הדבר כדי לסייע בהטעיית משווקי הפירות, שלאחר בירור שעשו עובר להתקשרותם, נטו להאמין שהם מוכרים את סחורתם לחברה אמינה. לכך ביטוי מפורש גם בסעיף 5.

2. בסעיפיו הבאים של אישום זה, מתארת המאשימה את דרך התנהלות הנאשמים 1 ו- 3, שבאמצעות החברה רכשו מחקלאים בצפון הארץ סחורה בהיקף נרחב. על-פי סעיף 6 - בסכום כולל של 4,700,146 ₪. בתחילה נרכשה סחורה בהיקף צנוע, והתמורה שולמה/נפרעה כראוי, ובהמשך, מתאריך קריטי, כמפורט להלן, לא נפרעו החובות.

3. עוד על-פי סעיף 6, מסרו הנאשמים לספקים שיקים על סך של 2,967,774 ₪ מתוארכים עתידית לאחר יום 9.7.15, וזאת, בידעם שלאחר מועד זה או בסמוך לו לא יהיה בחשבון הבנק של החברה די כסף לכיסוי החוב. על פי סעיף 6, לא שילמו הנאשמים תמורת סחורה בהיקף של כמליון וחצי ₪.

שימת לב ממוקדת כבר משלב זה לתאריך: **10.7.15**. זהו מועד קריטי, לא רק לאישום זה, אלא גם לאחרים.

4. מסעיף 7 מתאר פרק העובדות של אישום זה את חשדו של אחר, שמביקו, שהחל, אגב עסקיו בחברה שנותרה בידי שי זקן, לחשוד ביחס לתקינות התנהלותם של הנאשמים והחברה. בין היתר בנקודה זו נזכר מאג'ד קיש, חקלאי מהצפון, ששמע משמביקו שכאמור, חשדו החל לעלות בו, שראוי לו להיזהר ולהפסיק את מלאכתו אל מול הנאשמים. על-פי סעיף 9, לכשנודע הדבר לנאשמים 1 ו- 2, פנו לשמביקו, ובין היתר איימו עליו, שאם לא יעשה כפי בקשתם (בעניינו של מאג'ד קיש): "עבריינים מרמלה יטפלו בו". שמביקו נבהל מהאיומים, התקשר לאותו מאג'ד קיש ובעוד הנאשמים 1 ו- 2 יושבים במשאית ומאזינים לשיחה בין שמביקו למאג'ד קיש, שמעו את שמביקו אומר

לקיש שהשיקים של החברה הם טובים. מאג'ד קיש אכן השתכנע וחזר לעסקים עם הנאשמים ועם החברה (סעיף 10).

5. מסעיף 11 מתאר כתב-האישום את דרך התנהלות הנאשמים והחברה. חלק מהסחורה נמכרה ישירות לחברת "רוי רום שיווק בע"מ" שבבעלות שי זקן ונעשה הדבר תוך הסוואה שמסופקת הסחורה על-ידי חברת "יסור ניקיון ושמירה בע"מ" [- "יסור"]. סעיף 12 מוסיף ומלמדנו, כלשון כתב-האישום, ש"יסור" - הסכימה לספק כסות חשבונאית לפעילות פיקטיבית כמפורט, באמצעות מנהלה, מר מאמון אדעיס [- "מאמון"] שלגרסתו ומקומו ביחס לאישום זה אדרש בהרחבה בהמשך.

6. חשיבות נתונה אף לאמור בסעיף 13, ולפיו במטרה ליצור מצג שווא, לפיו חברת יסור חייבת כספים לחברה, הורה הנאשם 1 למאמון להעביר לו שיקים של אותה חברת יסור בסכום של כ- 2 מיליון ₪, וזאת הגם שידע כי לשיקים אלה אין כיסוי. המשפט המסכם של סעיף 13 אף יבוא וילמדנו, כי: "בכך ביקשו הנאשמים לשוות בכזב למעשה המרמה המתואר לעיל אופי של כישלון עסקי גרידא". בד בבד יוטעם כבר עתה, שמשקף האמור גם את קו ההגנה המרכזי.

7. סעיף 14 מבקש ללמדנו, שבמסגרת המהלך שעיקרו פורט, קיבל מאמון עשרה שיקים בסך כולל של 1.5 מיליון ₪ מחברת רוי רום שיווק בע"מ, ובהוראת הנאשמים פרט מאמון שיקים אלה בסוכנויות נותני שירותי מטבע כהגדרת כתב-האישום, ואת המזומנים שקיבל העביר לנאשמים. זאת, כשאין לדבר תיעוד בספרי החברה. תמורת זאת קיבל מאמון 50,000 ₪.

8. ביום 10.7.15 הפסיקה החברה את פעילותה, וממועד זה לא כובדו עוד שיקים שמשכה. על-פי סעיף 16, ממועד זה הציגו הנאשמים 1 ו- 3 בפני החקלאים מהצפון מצג של קריסה כלכלית, תוך שהסבירו שהטעם לכך בחובות מאמון כלפיהם. ובתמצית, כי את תמורת הסחורה שרכש מאמון מהם, על-פי התזה שתוארה, הוא לא שילם להם. יוטעם - שהמועד הקריטי לפרשה דנן, הוא המועד שממנו ואילך חדלה החברה מכיבוד

התחייבויותיה, היינו - 10.7.15.

9. על-פי סעיף 17, במגמה להמשיך ולהונות את החקלאים, ניסו הנאשמים 1 - 3 להפקיד את השיקים של חברת יסור בבנק, בידעם שאין להם כל כיסוי, ובהמשך, הציגו לחקלאים בצפון את השיקים שחזרו, תוך הבטחה לשלם לבסוף לחקלאים את שמגיע להם.

10. על פי סעיף 18, במהלך יולי-ספטמבר, פגש מאמון בנאשמים ומסר להם כספים מזומנים שקיבל מאחד, כפיר כהן, עובד בחברת ניכוי שיקים, שאצלו נוכו שיקים של חברת "רוי רום שיווק" של אותו שי זקן.

11. באותו מעמד, אף הסביר הנאשם 2 למאמון כי אם יגיעו הדברים לחקירה במשטרה, עליו, על מאמון, למסור גרסה לפיה הוא וחברת יסור שבבעלותו חייבים כביכול כספים לחברה.

12. על-פי סעיף 20, במהלך אוקטובר 2015 אף ביקש הנאשם 1 ממאמון לערוך תצהיר אצל עורך-דין שנועד לבסס את הטענה שמאמון חייב כסף לנאשם ולחברה, ושוב, הכל במטרה לבסס את המצג בדבר קיומו של חוב מצד מאמון כלפי הנאשם 1 והחברה.

13. בפרק הוראות החיקוק ביחס לסעיף זה, מיוחסות לנאשמים העבירות הבאות: קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (ריבוי עבירות) וכן סחיטה באיומים והדחת עד (זאת, ביחס לנאשמים 1 ו- 2).

אישום מספר 2

ב.

1. על-פי סעיף 1 של פרק העובדות של אישום 2, על סעיפי המשנה שבו, שבנסיבות העניין לא מצאתי טעם לפרטם, במהלך יוני 2015 ניכו הנאשמים 2 ו- 3 שיקים של החברה אצל חלפן, שאול מלול, שתוארכו למועדים עתידיים לאחר 9.7.15 (כזכור - המועד שממנו ואילך חדלו הנאשמים מכיבוד השיקים), וזאת בידיעה שבמועד הפירעון

לא יהיה לשיקים אלה כיסוי.

2. נוכח זאת, על-פי סעיף 2, פנה אותו מלול לנאשמים 1 ו- 2, ונתן ביטוי לרצונו להגיש תלונה במשטרה. בתגובה השיב לו הנאשם 1 כי אם יגיש תלונה יישרף רכבו והנאשם 2 הוסיף: "יש לך אוטו, יש לך ילדה, יש לך חיים חשובים, אל תלך למשטרה ואל תעשה שטויות, זה יעלה לך ביוקר". ואכן, בעקבות איומים אלה נמנע מלול מפנייה למשטרה.

3. בסמוך, ושוב, לאחר מועד חזרת השיקים, פנה מלול הנ"ל לנאשם 3 ושב על רצונו להגיש תלונה במשטרה. בתשובה השיבו הנאשם 3 כי מבחינתו פנייה למשטרה היא קו אדום.

4. אישום זה מייחס לנאשמים קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (ריבוי עבירות); סחיטה באיומים לנאשמים 1 ו- 2 ושיבוש מהלכי משפט (הנאשם 3).

ג. אישום מספר 3

1. אישום זה מתאר אירוע נקודתי, לפיו ביום 10.7.15, כזכור יום אחד לאחר מועד התפנית, הורה הנאשם 1 לאחר, אריאל מושיקה, לפרוט שיק על סך 25,000 ₪ אצל נותן שירותי מטבע בשם קלפהולץ. זאת בידיעה שאין לשיק כיסוי. באשר היה זה יום שישי, והבנקים לא פעלו באותו יום, מסר קלפהולץ לאותו אריאל 10,000 ₪. בהמשך, אכן, חזר השיק ללא כיסוי. מהסכום שקיבל אריאל מסר הוא לנאשם 1, 9,000 ₪.

2. אישום זה מייחס לנאשם 1 קבלת דבר במרמה.

ד. אישום מספר 4

1. על פי אישום זה, במהלך חודש ינואר 2015, זייפו הנאשמים 2 ו- 3 פנקס שיקים של חברת גבאי עזרא אברהם, ובמאמר מוסגר אוסיף משלי שמצביע אישום זה על כך

שרבים מפרטיו אינם, כנראה, בידיעת המאשימה.

2. בהמשך החודש גילו בעלי אותה חברה כי הופצו שיקים מזויפים של החברה. בעקבות זאת בוטלו שלושה שיקים והבטיח הנאשם 3 לבעלי החברה, עזרא גבאי, שהדבר לא יישנה.

3. עם זאת, על-פי סעיף 3 לפרק העובדות של אישום זה, במהלך מרץ 2015, ניכו הנאשמים 2 ו- 3 שיקים מהפנקס המזויף אצל שלושה חלפני מטבע שונים, בידעם שאלה לא יכובדו. סעיפי המשנה של סעיף זה מהווים פירוט של האמור.

4. השיקים שפורטו הועברו לידי נותן שירותי מטבע בשם דוד זאדה, הפועל תחת השם "גוד צ'יינג' ". תמורת השיקים נתן זאדה כסף מזומן לנאשם 3, אך השיקים, נטען, לא כובדו.

5. שקים נוספים הועברו לחלפן חיים בג'איו. הנ"ל העבירם לחלפן זדה שנזכר לעיל. מזומנים שנתקבלו הועברו לנאשם 2. השקים - חוללו. את הנזק נאלץ לפחות לספוג בג'איו.

6. אישום זה מייחס לנאשמים 2 ו- 3, זיוף מסמך, שימוש במסמך מזויף וקבלת דבר במרמה.

אישום מספר 5

ה.

1. במישור העובדתי, חוזר האמור בסעיף זה, לפחות בעיקרו, על האמור באישום מספר 1, והוא נועד להתמקד בהיבטי הלבנת ההון הכרוכים, לטענת המאשימה, במעשים אלה.

2. על-פי סעיף ה', ניכה הנאשם 1 לעצמו שני שיקים של חברת "רוי רום שיווק בע"מ" בסך כולל של 150,000 ₪ שנרשמו לפקודת החברה והשאיר את המזומן לעצמו. על-פי סעיף ו', הוציאו הנאשמים שיקים של החברה על סך של 316,070 ₪ שנרשמו על שם הנאשם 2 בלא שרשמו הוצאת שיקים אלה בהנהלת החשבונות של החברה וניכו אותם במזומן. את המזומנים שמרו לעצמם. סעיף ז' שב ומתמקד בנאשם 1, כשברקע, האירוע המתואר באישום 3, והשיק על סך 25,000 ₪. לאחר שנוכה השיק במזומן שמר נאשם זה על הכספים לעצמו, וללא רישום החשבונית כדין.

3. על-יסוד האמור, מייחס סעיף זה לנאשמים עבירות על סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון.

אישום מספר 6

1.

1. מסעיף 1 לפרק העובדות של אישום זה, מתוארת החלטת הנאשם 1 לנהל חנות לממכר פירות וירקות בשוק מחנה יהודה בירושלים. בהמשך, אף מתואר ממנו רכש הוא סחורה לחנות זאת. מסעיף 3 מתבקש בית-המשפט ללמוד שהיו לנאשם 1 כרטסות קנייה במספר שמות שונים בחברת "רוי רום שיווק פירות וירקות בע"מ" (ולהזכיר - זו אינה החברה כהגדרתה בפתיח לכתב אישום זה).

2. על-פי סעיף 4, במועדים שמפורטים בסעיפי המשנה בהמשך, רכש הנאשם 1 סחורה לחנותו בסכומים שונים ולא דיווח לרשויות מס הכנסה על הקניות. סעיף 5 מסכם את שווי הקניות שביצע הנאשם 1 בין שנת 2010 לשנת 2014 בדרך שתוארה: 1,751,635 ₪.

3. אישום זה מייחס לנאשם 1 רישום כוזב בדו"ח, חמש עבירות לפי סעיף 220(2) לפקודת מס הכנסה, הכנה או קיום של פנקסי חשבונות כוזבים, חמש עבירות לפי סעיף 220(4) לפקודה ושימוש בעורמה ובתחבולה - חמש עבירות לפי סעיף 220(5) לפקודה.

אישום מספר 7

ז.

1. אישום זה הממוקד בנאשם 3, מבקש ללמדנו כי משנת 2008, הוא ניהל חנות לממכר פירות וירקות בשוק מחנה יהודה בירושלים. זאת, ללא שדיווח על עסקו לרשויות המס. במעט בדומה לאישום 6, גם נאשם זה ניהל כרטסות רכישה תחת שמות שונים בחברת "רוי רום שיווק פירות וירקות בע"מ". בסך הכל - נמנע מלרשום רכישות בסך של 2,202,110 ₪.

2. ביחס לאישום זה מייחס כתב-האישום לנאשם הכנה או קיום של פנקסי חשבונות כוזבים - שתי עבירות לפי סעיף 220(4) לפקודת מס הכנסה, וכן שתי עבירות של שימוש בעורמה ובתחבולה, עבירה לפי סעיף 220(5) לפקודה.

בקשת חילוט

ח.

על-יסוד האמור, מתבקש בית-המשפט בשלהי כתב-האישום ובהתבסס על סעיף 21(א) לחוק איסור הלבנת הון, לאשר חילוט נרחב ביחס לנכסי הנאשם 1, חילוט זכויות בדירה הרשומות על שם הנאשם 2 (ואשתו), וכן את זכויותיו של הנאשם 2 בחנות שנזכרה באישום הקודם. כמו כן, מתבקש בית-המשפט לאשר את חילוטה של מכונית יונדאי הרשומה על שם אשת הנאשם 2 ומזומנים שנתפסו בביתו של נאשם 2.

2. הערות מקדימות מהותיות למבנה הדין

פעמים, בשים לב למורכבות הדין, נדרש בית המשפט להתייחסות לתמונה הכללית ולמבנה הדין, וזאת קודם כניסה לפרטיהן של טענות וראיות. הגם שיש בכך, במעט, כדי לשקף את הדין לגופו ולעתים אף את מסקנותיו, וזאת, קודם הדין בפרטי הראיות, יש בדברים לתרום רבות לבהירות הדברים, ולהקל על קוראיו של פסק דין זה, את הבנת תמונת המצב ואת הנמקות בית המשפט.

א. בהליך זה, על פי כתב האישום, פרשת-ליבה מרכזית, ומקבץ של עבירות נלוות. ראשית,

מצאתי לנכון להתייחס לפרשה העיקרית בכללותה, בשלב ראשון, ללא הפרדה בין חלקם של הנאשמים השונים. עם זאת, במעלה הדרך, ייערך הדיון אגב מודעות מלאה לצורך להבחין בין חלקו של כל נאשם, ככל שיוכח.

ב. כתב האישום אינו מפריד בין מערכת היחסים בין הנאשמים (ושוב, לעת הזאת, כולם - כמכלול), לבין מגדלי הירקות, שנטען שרומם, לבין ההתנהלויות בשוק הסיטונאי בירושלים. די לעיין בכתב האישום, בפרט באישום 1, מראשית עד אחרית, כדי ללמד על כך, שרואה המאשימה נגד עיניה מסכת אחת, אולי מעט מורכבת. מעשיו של מאמון נתפסים כחלק אינטגרלי של הקשר, שבסופו מצאו מגדלי הירקות את עצמם אבלים וחפויי ראש. לדידי, גלומה טעות במצג זה, וארחיב ואפרט.

ג. אמנם, בהחלט ייתכנו מקרים, שהתנהלות מאוחרת, תהווה ראייה ממשית, לשלבים קודמים של הפרשה. אך לא בהכרח. ועתה, כלל ועיקר - בכל מהלך עסקי סיטונאי (ולא רק בו), יש להבחין, הבחן היטב, בין שתי עסקאות נפרדות לחלוטין: עסקה (או מקבץ של עסקאות, לעתים, מתמשכות), בה נרכשת סחורה, לבין ההתקשרות בשלב השני, עם המפיץ, המתווך, ואולי הלקוח הסופי. כמעט אצל כל סוחר, הרכישה היא עסקה אחת, ומכירת הסחורה, עסקה נפרדת. זו דרכו של כל סוחר, כאשר מערכת יחסיו עם הספק או היצרן (או המגדל), מכאן; ומערכות היחסים במישור שבינו לבין המפיצים או המתווכים במישור הסיטונאי, מכאן. ולעתים, אף אין מלכות אחת נוגעת בחברתה). אכן, ייתכן, שמבחינת התמונה הכוללת קיים קשר, ואולם, משעה שנדרש בית המשפט לניתוח פרטני של העבירות השונות, כשנטען לעסקאות שונות, ההתייחסות להכל כאל מכלול אחד, עשויה להיות שגויה ומטעה. פעמים רבות, אין זה נכון תפיסתית ומעשית, לראות כל זאת, כמכלול אחד כביכול - וכך בפרשתנו. אף על ציר הזמן, ביחס לכל עסקה נתונה, יש שני שלבים נפרדים, ולכל היותר, יש בין השלבים רק פער זמנים קצר: הסיטונאי - קודם קונה, ואחר כך מוכר (למשל, למאמון או לשי זקן). שלב הרכישה, מהמגדלים, מסתיים לחלוטין, במועד קבלת הסחורה, או מסירת השיק - המאוחר שבשני אלה. ורק לאחריו מתחיל השלב הבא המתנהל בזירה הסיטונאית, שייקבע פרשה לעצמו: נפרדת ושונה. ובהחלט ייתכן שביחס לעסקה אחת יש ראיות מגובשות ואולי אף מפלילות, וביחס לשלב השני עדיין נותר בית המשפט בערפל. טשטוש התחומין המוחלט

שאליו נקלעה המאשימה, היה שגוי מתחילתו, והאריך וסרב לא להליך שלא לצורך.

ד. בהירות הצגת הדברים, מחייבת, לדעתי, מתן ביטוי ראשוני למסקנות העתידיות של בית המשפט. הדבר אף יבהיר מאיזה טעם מציין אני כבר עתה אבחנה קריטית זו בין שני הרבדים בהתקשרויות נשוא הפרשה.

1. ואפתח דווקא ברובד "השני", זה שבין הנאשמים למעורבים בשוק הסיטונאי. מסה קריטית מהעדויות במישור זה, מצד מרבית העדים, אינה אמינה דיה, ועל פניה אין בה כדי לבסס כל מסקנות נגד הנאשמים שמעבר לתחום הספק הסביר.

אכנה מישור זה, מכאן ולהלן - **"מישור השוק הסיטונאי"**.

2. המישור הראשוני, נוגע לעסקאות הראשונות, בין הנאשמים למגדלים. בדיון אנליטי, הנכון הוא לדון במישור זה בנפרד. כמפורט בהרחבה רבה בהמשך, במישור זה ביצעו הנאשמים מעשי רמיה רבים ומוכחים כדבעי. לשון אחר: אין כל סיבה שאי בהירות ראייתית במישור השיווק, תקרין על הדיון במישור המגדלים, וכאמור, היו אלה התקשרויות שונות ברבדים נפרדים של ההתנהלות העסקית. אכן, לא יהא נכון לבסס מסקנות במישור המגדלים על ראיות ממישור השיווק. מאמון, שלפי כתב האישום, הינו עד מרכזי, יהיה בלתי רלוונטי בעליל בדיון במישור המגדלים, שכמעט ולא פגשו בו. במקביל יידרש בית המשפט במישור זה לראיות אחרות. אך באשר אלה, קיימות גם קיימות, לא ברור מדוע נצרכה המאשימה לנסות ולהתבסס על מאמון זה, שלגביו אגיע בהמשך למסקנות נוגות בדבר אמינותו, תוך שרבות מטענות ההגנה כלפיו, טעמן היה עימן.

ומשלב זה, מטעמי בהירות, יכונה מישור זה - **"מישור המגדלים"**.

ה. השוק הסיטונאי - דרכיו עלומות, פתלתלות, לעתים עקלקלות, ולא בנקל ניתן לדלות מהעדויות בעניין מסקנות מבוססות. עולם זה, רב בו הנסתר על הגלוי, ולא כל עדות, כגון של מאמון ודומיו, נכון לקבלה כלאחר יד. עתה אף ברור אחד הגורמים העיקריים (מלבד עצם החלטת

הנאשמים לכפור, הלגיטימית כשלעצמה) לכך שהובילו הצדדים להליך מסורבל שנתארך שלא לצורך, תוך התעקשות כל אחד משני הצדדים שלא לוותר כמעט על אף ראייה. מצד המאשימה נדרש בית המשפט לעדויות שאת מספרן מי ימנה, ממישור השוק הסיטונאי, וזאת, כאשר את מעשי התרמית כלפי המגדלים, ניתן היה לבסס בנקל מכיוונים אחרים; ומנגד, כשהבינה זאת ההגנה, אמרה לעצמה, ומבחינתה, אולי, בצדק, שקשה להניח שייאמץ בית המשפט רבות מהעדויות התמוהות מהשוק הסיטונאי, ובהינתן, שנושא המגדלים כרוך בטבורו למישור השיווקי, אין סיבה להודות בעבירות ממישור המגדלים. התנהל, אפוא, ההליך, כשמאמצים חוזרים מצד בית המשפט להוביל להסכמות שיקצרו את ההליך נדחות, ועתה, הנה אנחנו כאן.

מישור המגדלים

3. המתלוננים - חקלאי הצפון, "הספקים"

הגם שעדויות ותלונות המתלוננים אינן במחלוקת, נמצא לנכון ליתן ביטוי לעיקר דבריהם. זאת, תוך ציון מספר הדגשים מקדימים, שחשיבותם, בין היתר, לבהירות הדיון בהמשך. ראשית, יצוין, שעדויותיהם ביחס לכך שלא קיבלו את מלוא התמורה בעד פירות וירקות שסיפקו, אינה במחלוקת, ולגבי רבים מביניהם, סכום נשייתם, בהיקף של מאות אלפי שקלים; שנית, כי ללא קשיים יתרים ניתן כבר בשלב זה לאפיין את עיקר עדויותיהם כמהימנות, באשר אין כל סיבה לעשרות חקלאים מהגליל והגולן להעליל על הנאשמים ללא סיבה, ומה גם שאוחזים רבים מהם בשקים שלא כובדו; שלישית, המועד ממנו לא כובדו שקים, שגם הוא אינו במחלוקת - **10.7.15**, ורביעית, לקראת ליבת הדיון הראיתי, מוצע כבר בשלב זה לשים לב לשמות הנאשמים במסגרת העדויות, ולנושא מרכזי נוסף שיידון בהרחבה רבה להלן, ובמרכזו, בלבול מכון אליו נקלעו רבים וטובים, בין החברה במסגרת התבצעה רכישת הפירות והירקות (- רוי רום קוי חלוקה בע"מ), לבין חברה אחרת, שאמינותה בשוק גבוהה (- רוי רום שיווק בע"מ).

להלן תמצית העדויות לעניין זה. המדובר, בחקלאים רבים.

א. ראשית נמצא להפנות לעדות הנאשם 1, שאישר רשימה נרחבת של חקלאים רלוונטיים, שקיים כלפיהם חוב, בעמ' 885 - 887 לפרוטוקול עדותו.

ב. עד התביעה דוד גוטמכר תיאר את הרקע:

"הם היו מגיעים כל שבוע, כל יום. עושים את ההזמנה, רואים את הסחורה... בסוף השבוע היו מגיעים, נותנים צ'קים. נתנו צ'קים לא זכור לי התאריך וכשהגיע המועד חזרו כל הצ'קים ואת המשלוח האחרון גם צ'קים לא קיבלתי [עמ' 164 שורות 17 - 20 לפרוטוקול].

מעבר לכך הסביר כי:

"תשלום אחד קיבלתי. אחר כך הם אמרו שזה, שהם עובדים בצורה זה, וזה מה שנהוג בשוק הפירות, מושכים שבוע ונותנים תשלום. הם משכו שבוע, סגרו חשבון בצ'קים, זה היה ככה 4-5 משלוחים, דחו את התשלומים לסוף החודש או משהו כזה" [עמ' 165 שורות 16 - 18 לפרוטוקול].

בסופו של דבר, למיטב זכרוננו של מתלונן זה, נותר כלפיו חוב של כ-350,000 ₪ [עמוד 166 שורה 14 לפרוטוקול; וגם השקים בפני בית המשפט - ת/28].

ג. בפני בית המשפט התייצב גם יהונתן מזרחי מיסוד המעלה שעסקו המשפחתי בתחום הפירות הנשירים. וכך גרס:

אם אני אתחיל שלוש שנים אחורה, או משהו כזה, קיבלנו עוקץ מטובול. יש סוחר ששמו רוי רום ששמו הולך לפניו, שיש לו חנות סיטונאית, אנחנו מכירים אותו, יודעים מי הוא. ובאו שני חבר'ה לקנות פרי שהם באו בשם, אנחנו הבנו שזה בשם רוי רום שהם שייכים לרוי רום שאנחנו מכירים. יתרה מזו, הבן שלי והבת שלי התקשרו לחברה רוי רום ושאלו אותו אתה עומד מאחוריהם אמר כן, אני עומד מאחוריהם. היינו בטוחים שהם באים וקונים ובדיעבד הסתבר, אחר-כך הוא בא אלינו הביתה וגם רצה לעשות איזו קומבינה, אמר אני אשלם לכם את החוב ואתם תספקו לנו את כל הסחורה במשק [עמוד 167 שורות 7 - 13 לפרוטוקול].

שימת לב לכך שהוא נוקב בשמו הנאשם 2, ושימת לב לכך, שגם הוא מדגיש עד כמה היה לשמה של החברה משקל בהחלטתו לאשר את ההתקשרות.

ד. עד התביעה אברהם אייזיק לימדנו כדלקמן:

אני חקלאי מיסוד המעלה, יש לנו סככת פרי... הגיעו אליי שני בחורים, אחד ניר ואחד צביקה, נדמה לי שזה שניהם. הגיעו אליי לסככה. אני לא הכרתי אותם. הם באו עם ידע אחד על אחד, ידעו איזה זנים יש לי, יש לי דברים שאין אותם לכל חקלאי. אנחנו מעוניינים בפרי הזה, בפרי הזה. אמרתי או. קיי. איך אתם רוצים לעבוד? אמרו נמשוך שבועיים, ניתן לך שיק. אמרתי אני לא עובד ככה. תגמרו את הכסף, אתן לכם עוד פעם סחורה. הם הביאו לי שיק מזומן 50,000 שקל, נתתי פרי. נפרע השיק נתתי להם עוד. אמרתי לניר תביא עוד 50, נפרע והם הביאו עוד. הם פרעו לי 200-220 אלף שקל. במשך התקופה הזאת אמרתי לצביקה אתם לוקחים סחורה ב-90, 100 אלף שקל תביא לי כסף. אמרו כן כן, מחר היום, משכו אותי שבועיים עד שנתנו לי את השיק, ואחר כך במשך שבועיים הם החזירו לי כמעט 500,000 ₪, זהו [עמוד 170 שורות 10 - 20 לפרוטוקול].

בעוד קודמו, מצביע, כאמור, על הנאשם 2, קושר בדבריו מתלונן זה גם את הנאשמים 1, 3 לפרשה. כבר בשלב זה, בהינתן שיקבל בית המשפט את דברי מתלוננים אלה (ואין סיבה שלא לקבל), קושרים מתלוננים שונים את כל השלושה לפרשה. מדבריו עוד עולה, שהיקף הנשייה שלו, כ-500,000 ₪, ובתוך כך, שב ופירט כי: **"הם לקחו סחורה ונתנו לי שיקים לשבועיים, במשך השבועיים האלה הם כבר משכו פרי כל הזמן ואז נוצר מצב שהם נתנו לי בסכומים האלה... הם היו חדלי פירעון ואז שמעתי מעוד חקלאים מה קורה והבנתי שאכלנו אותה"** [עמ' 171 שורות 1-4 לפרוטוקול]. חשיבות ממוקדת נתונה, לטעמי, לעדות החוזרת ונשנית ביחס לשם 'רוי רום': **"אמרתי מי עומד אחריכם אמרו לי אחד בשם רוי רום, תתקשר אליו ותשאל אותו. התקשרתי אליו ואמרתי אני רוצה לפגוש אותך, אמר כן, אני אבוא מחרתיים. בדקתי על הבן אדם אמרו לי הוא אמין משלם בזמן"** [שם, שורות 16-19 לפרוטוקול].

ה. קרבן נוסף היה עד התביעה חסן אבו סלאח שמעט מדבריו בהם לימד על הבלבול אליו נקלע, ושנבע משם החברה כבר פורטו לעיל. לא מצאתי טעם להוסיף על פרטי גרסתו בדבר הבלבול אליו נקלע במעורבות הנאשמים, בפרט הנאשם 3, ביחס לשם החברה, ואסתפק בכך שאשוב ואזכיר שעדותו הינה מן המובהקות המלמדות עד כמה נעשה שימוש בשם החברה שנרכשה תמורת סכום בלתי סביר, בנסיבות בלתי סבירות כדי להטעות בהמשך את החקלאים, כפי שאכן קרה.

1. עד התביעה קאסם אבו שהין הגיע מבוקעתה שברמת הגולן. גם גרסתו מדגישה את התפקיד המרכזי של שם החברה במהלך בו נקטו הנאשמים:

יום אחד הגיע אלי ניר לבית הקירור, נכנס אלי למשרד וביקש שהוא צריך לקנות מבית הקירור תפוחים. הציג את עצמו כמנהל רואי רום שיווק פירות, ישבנו שוחחנו, אמרתי תן לי לבדוק מה קורה, אני אשאל ואחר כך נדבר. עשיתי ככה, שאלתי אנשים שהם מירושלים ואמרו לי רוי רום שיווק חברה מאד טובה והשם שלה רודף לפניה הרבה שנים... [עמ' 527 שורות 12 - 15 לפרוטוקול].

ולאחר כמה ימים -

... התקשר ניר אמר לי מה קרה אמרתי לו בסדר, אפשר להתחיל בעבודה. הגיע אלי למחרת עם כסף מזומן ביד... ועשה הזמנה ממני למחרת של 16 משטחים. הבנו הכל בסדר, למחרת הגיע הוא וצביקה ועוד נהג, הגיעו במשאית של רוי רום שיווק פירות. העמסנו להם... [שם, שורות 20-21 לפרוטוקול].

למען הסר ספק ביחס לנאשמים 1 ו-3 תצוין גם המשך עדותו, לפיה: **"ניר אמר שהם שותפים, צביקה היה מתווכח על המחירים גם, הוא היה סוגר מחירים לפעמים צביקה... "** [עמוד 528 שורות 19-20 לפרוטוקול]. אישר העד במפורש שבשלב הראשון, ואין מחלוקת שהמדובר עד 10 ביולי, שיקים שניתנו - נפרעו. ואולם מחודש יוני - **"הם נתנו את השיקים חודש קדימה או משהו כזה"** [עמוד 530 שורות 7-8 לפרוטוקול]. שלהי עדותו מתארת את שידועים כולנו היום, כי מיום 10 ביולי לא כובדו עוד השיקים שהיו בידיו. לדבריו היקף הנשייה, כלשונו - **"כמעט 500,000 שקל חוץ מעבודה וחוף מכל בלגן שהיה שמה"** [עמוד 532 שורות 13-14 לפרוטוקול].

4. גרסת הנאשמים

כפתיח להמשך הדברים, נכון לאפיין את עמוד התווך לקו ההגנה הכולל: קריסה כלכלית שהובילה לחדלות פירעון, בנסיבות שעלולות לקרות, ואף מתרחשות, חדשות לבקרים בעולם העסקים. אשר לנאשמים 2 - 3, נכרך בגרסתם גם מאמץ להרחיק עצמם ולצמצם את חלקם. ומכאן לתמצית דברי הנאשמים. ולצד הדברים שאמרו, בלטו לבית המשפט גם שתיקותיהם.

גרסתו הראשית בבית המשפט היתה לאקונית להפליא, ולמרות כל מורכבות הפרשה, כשאין חולקין שהיה הוא מעורב בה לעמקה (גם לגרסתו), לא מחזיקה היא, אלא כשלושה עמודים [ברווז כפול, כולל השאלות - עמודים 876 - 879 לפרוטוקול]. בנסיבות אלה, נדרש בית המשפט לעיקר גרסתו מהודעותיו [10/ת - 16/ת].

1. בהודעתו הראשונה שנגבתה ביום 26.10.15 [9/ת], תיאר הנאשם 1, את הרקע מנקודת מבטו, תוך שהתייחס גם לחברה שרכש, נושא שנכונה לו חשיבות רבה בהמשך: **"אני עבדתי בשוק מחנה יהודה כ - 25-30 שנים. היו לי 3 חנויות בעץ החיים. לפני כשנה החלטתי שאני עובר לעבוד בשוק הסיטונאי ושאני הולך לקנות לבד פירות וירקות ואמכור אותם בשוק הסיטונאי. אני לבד הלכתי לשי זקן שאני מכיר אותו כבר הרבה שנים מכך שקניתי ממנו בזמנו סחורות לשוק מחנה יהודה. אמרתי לו שאני רוצה לעזוב את מחנה יהודה ושאני רוצה לפתוח חברה. שי אמר לי שיש לו חברה ששמה רוי רום קוי חלוקה והציע לי לקנות אותה ולהתחיל לעבוד עם השם של החברה הזו. אני קניתי אותה בחמישים אלף שקל. כל המסמכים נמצאים אצל שי ואצל רואה החשבון שלי"** [עמוד 2, שורות 2-7 להודעתו]. לכשנשאל מדוע רכש משי את החברה, השיב: **"הוא חסך לי את כל התהליך של פתיחת חברה. אני השתמשתי בשם של החברה אבל אף פעם לא השתמשתי בשם של שי זקן. כל מי שעבד מולי בצפון ידע שהחברה היא שלי ולא של שי זקן. כלומר לשי זקן אין שום אחריות לחברה הזו. האחריות שלו נגמרה כשהוא מכר לי את החברה"** [שם, שורות 10-12]. כאמור בהמשך, יכבדו רבים מהחקלאים, על דבריו אלה.

2. אשר לחלקו של אחיו, הנאשם 3, ביקש הוא לצמצם בחלקו: **פניתי אל צביקה כי הוא מכיר את העבודה יותר טוב. הוא יותר שאטר ממני. הוא יודע לקנות יותר טוב. להתווכח יותר טוב... לא שותפות ולא משכורת. הוא עזר לי ולקח את הסחורה אליו לחנות בחנות במחנה יהודה במחיר עלות"** [שם, שורות 19-24].

3. אשר לנסיבות נפילתו, לגרסתו: אני נפילתי כי הערבי עקץ אותי.. קוראים לו מאמון עדיס. אני מכיר אותו הרבה שנים. אני מכיר אותו מאז שאני ילד והוא עבד עוד אבי ז"ל. אני מכרתי לו סחורה שהבאתי מהצפון.. הוא גם מכר את הסחורה לשי זקן.. הייתי בטוח שהוא יביא מחירים יותר טובים מקנייה של הסחורה. למאמון יש חברה שקוראים לה יסעור שרק הוא הבעלים שלה והוא הביא מחירים יותר טובים. לדוגמא אם פרי בסיטונאות של 3.5 ₪ הוא היה מוכר לרוי רום במחיר של 4.5 ₪ בזמן שאני הייתי משיג על אותה הסחורה לשם הדוגמא רק 4 ₪" [שם, שורה 35 עד עמוד 3, שורה 44]. משום מה, בניגוד לליבת גרסתו, נקט בהודעה זו בגישה שנועדה להפיס את דעת חוקריו, ומסר לחוקרת כי "מאמון לא עקץ אותי ולא שום דבר. הוא יחזיר את הכסף. אני יודע שהוא היה חייב הרבה כסף בחיים שלו והוא החזיר לכולם ויחזיר גם לי" [עמוד 5, שורות 127-128] וראה גם דבריו בהמשך, בעמוד 6, לפיהם: "אני לא טוען שמאמון עקץ אותי" [שם, שורה 16]. אני חושב שהוא יחזיר לי את הכסף. אנ ג דיברתי אותו בטלפון ואמרתי לו בוא נעשה וזה אצל עו"ד הייתה לנו פגישה שהיתה צריכה להיות היום אצל עו"ד או שלי או שלו" [שם, שורות 46-55].

4. ומכאן, ליום הקריטי: "בתאריך 7.10.2015.. אני הייתי צריך לשלם לחקלאים בצפון ומאמון לא העביר לי את הכסף שהוא היה חייב לי שזה 2,100,000 ₪. בתאריך 7.10.15 היה צריך לרדת לי 600,000 ₪ לחקלאים ומאמון היה צריך להכניס לי שיקים של 2,100,000 ₪. סך הכל בתוך 10 ימים. אבל הוא לא עשה ואני נשארתי בלי שקל מזומן לשלם לאנשים" [שם, שורות 89 - 93]. לכשנשאל על ידי החוקרת, כלשונה "מדוע דווקא בתאריך 7.10.15 נסגרו כל הברזים", השיב, כי: "מאמון נעלם.. בימים הראשון הוא נעלם ולא ענה לטלפונים. אחר כך הוא התחיל לענות לי" [שם, שורות 98-100] ולשאלת החוקרת היכן הכסף שהרוויח עד ליום הקריטי: "לא הרווחתי על זה כסף כי מאמון הכניס חלק מהסחורה לשטחים וחלק מהסחורה הוא הכניס לרוי רום והשיקים יצאו על שמו. עוד לא ראיתי רווחים החברה הייתה בחיתולים" [שם, שורות 104-105].

5. קו ההגנה לפיו לא היה אלא קרבן של מאמון, מלווה כחוט השני את גרסתו, לארכה ולרחבה. בהודעתו השנייה [ת/10], לכשנשאל אודות המועד בו נמסרו לו השיקים ממאמון ציין כי: "יומיים לפני התאריך של הצ'ק הראשון. אני נפגשתי עם מאמון בתאריך 8/7/15 אולי ב 9/7/15. מאמון היה צריך להעביר לי העברה בנקאית של 700,000 ₪. בגלל שמאמון לא העביר לי את הכסף אז אני הפקדתי את הצ'קים". [שם, שורות 56-58] ובהמשך: "בתאריך 10.7.15 מאמון היה צריך לעשות לי העברה לחשבון. דיברתי איתו יום ראשון, אמר לי שאני אחכה לו עוד יום. ראיתי שהוא לא עושה העברה וכל הדיבורים הם סתם, אז אני הפקדתי את הצ'קים". [שם, עמוד 3, שורות 52-54].

6. בפרט בלטה לבית המשפט תגובתו לעובדה מוכחת שאינה במחלוקת, שחשבונו של מאמון - מוגבל. בת/13 הוא אף עומת עם טענתו של מאמון לפיה קיבל את הצ'קים בידיעה שחשבונו של מאמון מוגבל על מנת ליצור מצג שווא כלפי החקלאים ובתגובה השיב: "איך יכול להיות דבר כזה. איך הוא טוען שהוא לא קנה ממני את הסחורה. הרי הוא עשה לי העברה לחשבון של 100,000 ₪ ושילם לי עוד 150,000 ₪ שגם הצהרתי לרואה חשבון שלי עליהם. אז איך יכול להיות שהוא לא קיבל את הסחורות" [שם, שורות 40-42; גרסה עליה חזר גם בהודעתו מיום 9.11.11, ת/14, עמוד 2].

7. ולאחר כל זאת, בשלהי חקירתו כבר העדיף הנאשם 1 לצמצם בדבריו, ולא אחת שתק. בהודעתו שנגבתה ביום 9.11.2015 [ת/14] ענה תחילה על שאלות חוקריו, ואולם, בהמשך, בחר לשמור על זכות השתיקה [שם, גליון 6]. גם כשלנחקר ברשות המיסים, תחילה שתף פעולה חלקית עם חוקריו [ת/30] ואולם בהמשך, בחקירתו מיום 22.11.2015, [ת/31] בחר לשמור על זכות השתיקה לכל אורך חקירתו ובפרט ברשות המיסים, לכשנחקר בחשד של עבירות על פי פקודת מס הכנסה [ת/30-31].

ועתה, ישאל השואל, אם אין קשר בין החלטתו משלב מסוים של חקירתו לשתוק, לבין גרסתו הקצרה ביותר בעדותו הראשית בבית המשפט.

1. לגרסתו בבית המשפט, לא היה לו תפקיד ממשי ומשמעותי בחברה: "אחרי שניר וצביקה התחילו למכור את הסחורה בחנות של שי... אז אני פשוט נהגתי ברכב ונסעתי איתם" [עמ' 983, שורות 13-16]. עם זאת, בקשר עם נאשמים 1 ו-3, לא כפר. הקשר החל "בסביבות חודש יוני, משהו כזה" [עמוד 984, שורה 10 לפרוטוקול]. נאשם זה הוסיף והעיד כי עם מאמון נפגש "רק אחרי שהצ'קים חזרו הייתי בפגישה אחת בצומת ניות, לא נכחתי בפגישה עצמה" [עמוד 986, שורה 2] ובהמשך: "מה אתה קורא פגישה? לשבת, לדבר, לסגור דברים? זה לא היה. לראות אותו ראיתי אותו בשוק" [שם, שורות 8-10; בהמשך, בעמוד 1012 בשורה 4 לפרוטוקול, אף אישר כי "את מאמון הכרתי כששיווק סחורה אצלי בסיטונאות"].
2. נאשם זה ביקש להרחיק עצמו, וחזר והוסיף כי תפקידו במסגרת עבודתו עם נאשם 1 היה כנהג [עמוד 990, שורה 19], וכי "אני לא נכחתי בקניות, לא נכחתי במכירות, אז אני לא יכול לדעת.. נסענו שלושתנו לפעמים גם ביחד, לפעמים נסעתי עם צביקה לבד, לפעמים עם ניר לבד, בקנייה, במכירה לא נכחתי" [עמוד 991, שורות 7-10] וכי לא היה מעורב ברכישת החברה [שם, שורה 24].
3. ואולם, עד מהרה למדנו מפיו שגם הלוואה כספים לנאשם 1: "לוויתי לניר 320 אלף שקל, יש הסכם הלוואה על 200 אלף שקל, יש הפקדה לחשבון שלו בבנק דיסקונט ב - 15.6 הפקדתי ארבעים אלף שקל.. חשבון של החברה של קווי חלוקה, יש הפקדת מזומן ב - 15.6 ארבעים אלף שקל שאותה אני עשיתי.. ועוד 80 אלף שקל במזומן שניתנו לו, סך הכל 320." [עמוד 998, שורות 4-23].
4. למרות כפירתו, היה הוא בקשר גם עם מאמון וגם עם שי זקן: אני בדקתי את החשבונות שלו אצל שי, אמרתי לו תשמע אתה קונה כך ואתה מפסיד כסף בעיקרון, או שתעצור או שתראה מה לעשות ואז הוא מצא את הפתרון עם מעמון.. אם ללכת דרך מעמון, אמרתי לו ברגע שאתה תבטיח את הכסף

והמחירים סגורים, אני לא רואה פה שום בעיה" [עמ' 1011, שורות 15-22].

עיקר גרסתו, אפוא, כפירה במיוחס לו, אך זאת, תוך מתן אישור להתנהלות משותפת לצד עמיתיו. במקביל בולטים מאמציו למזער את חלקו, ודי שאשוב ואזכיר את תחילת דבריו, לפיהם עשה בשירות עמיתיו כנהג בלבד, אך בהמשך למדנו שאף הלווה לנאשם 1 כסף רב.

הנאשם 3

ג.

1. בבית המשפט תיאר את חלקו, כמי שנתבקש לסייע לאחיו מתוקף היותו בעל מומחיות בכל הקשור לטיבן וסוגיהן של הירקות שנרכשו: "**אני לא דיברתי עם ניר המון זמן לפני, אנחנו השלמנו רק באפריל ערב חג הפסח**" [עמוד 1036, שורה 9]; "**תראה, אני לא התעסקתי בסחורות, אני העבודה שלי היתה לעזור לו בצפון, לקנות איתו סחורה. בזנים הוא לא מבין, בגדלים הוא לא מבין, בסוגים הוא לא כל כך מבין. היום בשזיף יש לך 30 סוגים, באפרסק יש לך 40 סוגים, אתה לא רואה אפרסק ואתה אומר איזה סוג. יש גדלים, יש מספרים יש לך שמות. זה כמו ענבים אותו דבר יש לך 20 סוגים. אין לו את הידיעה של הסוגים ושל הזה, אני בזה התמחיתי איתו, תשאל אותי מאמון לא מאמון לא היה לי קשר עם מאמון בכלל. לא ישבתי עם מעמון, לא עשיתי איתו חשבון מעולם, לא מכרתי לו משהו**" [עמוד 1038, שורות 13-18]. לדבריו, הוא לא קיבל תמורה בעד עזרה זו: "**אגורה, עשר אגורות לא קיבלתי.. הרווחתי עזרה לאחיי.. זה לא הכל כסף בחיים, אנחנו ארבע שנים לא דיברנו**" [עמוד 1046, שורה 21 - עמוד 1047, שורה 1]. נאשם זה הוסיף והעיד כי עזר למכור את סחורתו של ניר בשוק הסיטונאי [עמוד 1048, שורה 16] וכי גם עם חקלאים מהצפון, סגר מחיר וטיב של סחורות [עמוד 1049, שורה 17].

2. גם את מאמון, מכיר הנאשם: "**הוא היה מביא לאבא שלי בתקופה ההיא, לפני 10 שנים, 12 שנה. אז הייתי הולך לאוטו, מביא את זה בעגלה לחנות וככה הכרתי אותו**" [שם, שורות 15-16] וכי דיבר עם מאמון "**שלום שלום. ב 2007. 2008**" [שם, שורה 23]. ביחס לתקופה שקדמה למועד הרלוונטי העיד, כי: "**מעולם לא דיברתי**

איתו על רוי רום בשיווק, אני פשוט לא ידעתי שגם ניר עובד איתו לקראת הסוף, אבל אני הזהרתי את ניר, הוא לא שמע" [עמוד 1037, שורות 5-6] שכן לדבריו, מאמון, "הוא שקרן פתולוגי.. תבוא תעשה עליו, תשאל עליו איפה שהוא נמצא. יש 30 סיטונאים פה, תשאל אחד אחד תראה מה יגידו.. אחד אם הוא יגיד לך שהוא בן אדם ישר זה טוב, כי אין אחד כזה" [עמוד 1037, שורות 15-18]

3. בלט בעדותו חוסר האמון שרכש למאמון, אך בלא הועיל: "ידעתי קצת לפני שהוא נתן לו סחורה אבל לא ידעתי איתו שהוא סגר איתו ונתן לו דוגמה, סגר איתו היום נתן לו מחר את זה. לא ידעתי. ידעתי אחרי שבוע, אחרי כמה ימים, לא זוכר בדיוק מתי אבל ידעתי ואני אמרתי לו, אני הזהרתי אותו והוא לא רצה לשמוע" [עמוד 1038, שורות 5-7] ובהמשך: "אני ידעתי אחרי כמה ימים שהוא סגר עם מאמון שהוא מעביר לו סחורות, בטח ידעתי אחרי כמה ימים ואני הזהרתי אותו, אני אומר לך שוב, הוא לא רצה לשמוע". [שם, שורות 20-21; וראה שוב, בעמוד 1046, שורות 6-8]. ניכר, שעה הנאשם 3 מאמץ מיוחד בבית המשפט להרחיק עצמו ממאמון ואף מהחלטת אחיו לתת אמון במאמון.

4. ואשר להתרחשויות לאחר חילול השקים, הדגיש היעדר מידע בידיו אשר להתרחשויות: "אני אין לי מושג מה קרה בצ'קים. ניר הפקיד צ'קים, אני לא יודע איפה החשבון בנק שלו נמצא בכלל... ברגע שחזר הצ'ק הוא אמר לי חזר הצ'ק אבל אמרתי לו.. הוא נתן לחקלאים צ'קים על סמך מה שהוא קיבל ממאמון צ'קים לתאריך מסוים. ככה זה עובד בענף הזה. הסיטונאות והמשווקים הגדולים תלויים רק בלקוחות. ברגע שלקוח נופל הם נופלים יחד איתו, אין פה ספק, זה מדובר בסכומי עתק, וקורה את זה כל שלושה חודשים בסיטונאות בירושלים במקום אחר.. ניר אמר לי. אני כל הזמן אמרתי לו לא לקחת ממנו צ'קים. כל הזמן" [עמוד 1044, שורות 7-23].

גרסאות ההגנה - אפיון מסכם.

ד.

ככלל, הנאשמים - כופרים. ומעבר לכך, מהותית הנאשם 1 טוען לנפילה עסקית, ועמיתיו,

תומכים בו תוך מאמץ בולט של כל אחד משניהם, למזער את חלקו בפרשה. במקביל יודגש, ולכך נתונה חשיבות של ממש, כי מגרסת כל אחד מביניהם ניתן ללמוד בבירור, לכל הפחות, על ההתנהלות המשותפת של השלושה, לאורך כל התקופה והפרשה, על חלקיה הרבים והשונים:

"החוט המשולש, לא במהרה יינתק" (קהלת ד' י"ב).

הראיות לעבירת הלֵבָה במישור המגדלים

5. החברה שבמסגרתה נרכשו הירקות

כאמור בפתיח לפסק דין זה, הוכחת הכוונה לרמות את החקלאים נלמדת ממקבץ של ראיות, ללא קשר לעדות מאמון. ומכאן לראיות, שלטעמי, מהוות את עמודי התווך של הדיון הראייתי הממשי.

א. תחילה לעובדה המוסכמת לחלוטין, שהעדיף הנאשם 1, לגרסתו הוא [עמ' 880 שורה 3 לפרוטוקול; והוא הבעלים היחיד של חברה זו], לרכוש משי זקן חברה הדומה לשמו של זקן, שעל פי הראיות נהנה מאמינות בשוק, וההסכם - בפני בית המשפט [ת/3]. רוי רום קווי חלוקה בע"מ, במסגרתה בוצעו הפעולות נשוא פרשתנו, לא נרכשה אלא בשל הדמיון לשמה של החברה של שי - רוי רום שיווק בע"מ, שפועלת, למיטב הידיעה, עד עצם היום הזה. זאת, תמורת 50,000 ₪ [ראה - עמ' 118 שורה 16 לפרוטוקול], כאשר עלות רישומה של חברה חדשה הינה - 2,614 ₪ לפי סעיף 1 לתוספת לתקנות החברות (אגרות). המוכר, שי זקן, העיד לעניין זה, כי: **"שם החברה היה אמור להיות משונה, לשנות אותו, זה היה בטיטות קודמות, משום מה זה לא מופיע בהסכם, אני לא יודע למה"** [עמ' 119 שורה 5 לפרוטוקול]. לכשנשאל הנאשם 1, לפרש הדבר, אישר שלא שונה שם החברה. ראה בעמ' 895 משורה 2. בעדותו, אף אישר הנאשם 1, שלא רצה להחליף את שם החברה, ומה לנו יותר מזה: **"... אני קניתי את השם הזה, למה קניתי את השם הזה? להחליף את השם? אז אם הייתי צריך להחליף את השם הייתי פותח חברה בדיוק בשם שאני רוצה. לא הייתי קונה את השם הזה, זה התאים לי למה זה שם של חלוקה..."** [עמוד 908 שורות 17-20 לפרוטוקול]. ואם בכך לא סגי, חזר הנאשם 1 ופירט את טעמי התנהלותו בשנית,

מעמ' 909 שורה 4 לפרוטוקול. ברם לטעמי, אין המדובר אלא בהודאת בעל דין, שרכש חברה ביוקר בשביל לעשות שימוש בשמה, ובשים לב לאמור להלן, מדברים הדברים בעד עצמם. מעל לכל צורך אך אציין בנקודה זו, שמי שחפץ לנהל את עסקיו ביושר, אך, מדרך העולם, רוצה גם להרויח (וביושר), לא ירכוש ביוקר חברה מאחר, כשביכולתו להביא תוך יומיים לרישומה של חברה משל עצמו, שאת שמה יבחר כרצונו (בכפוף לאישור רשה"ח), תמורת סכום הנמוך עשרת מונים (ואף יותר) מהסכום ששילם. זאת, אלא אם כן מוצא הוא חשיבות בשמה, ובפרשתנו, בשל הדמיון בין שמה לשם חברה אחרת, ששמה ואמינותה, טובים. ומעבר לכך, לגרסת הנאשם 1, מצוי הוא בשוק - "25 - 30 שנה" [עמ' 877 שורה 1], ולגרסתו, בדיוק עתה נדרש לרכישת חברה בנסיבות כאמור.

ב. ואכן העידו רבים מהחקלאים שביקשו לברר את טיב אמינותה של החברה שרכשה מהם סחורה, כיצד ומדוע טעו או הוטעו. כבר בשלב זה, מצאתי לנכון, כדוגמא אפיינית להביא את גרסתו של מנהל בית קירור בצפון בשם חסן אבו צאלח, עד תביעה, שתיאר כיצד רומה. עולה מדבריו בבירור שבלבול השמות בין שתי החברות, זו שנתרה בידי שי זקן והנהנית מאמינות (רוי רום שיווק בע"מ) וזו שרכש הנאשם 1, שימשה את הנאשמים, למעשי התרמית בהם נקטו. וכך סיפר: **"צביקה התקשר אלי. הוא כנראה היה ברמת הגולן ואמר לי אני צביקה מרוי רום ומעוניינים אם אתם מעוניינים גם לשבת איתכם בעניין פרי. אמרתי לו בבקשה. הוא הגיע אלי למשרד, ישבתי. אני והוא והוא סיפר לי קצת עליו... אמרתי לו בשמחה, אנחנו גם רוצים למכור. הוא נתן לי את מספר הטלפון שלו. אני תוך כדי השיחה, המחשב לפני, נכנסתי בגוגל ומצאתי העליתי את רום רוי שיווק [עמוד 294 שורות 4-13 לפרוטוקול]. המשך גרסתו אף מצביע על הבלבול אליו נקלע: "בטח הוא... רוי רום הכוונה. הוא כל הזמן דיבר רוי רום. [שם, שורה 18 לפרוטוקול]. בהמשך, אף הסביר מה 'העלה בגוגל': "יציא לי .. בגוגל אתה כותב רוי רום אם זה מופיע. יציא לי רוי רום. יש להם כמה משפטים היה ואז נכנסתי וראיתי רוי שיווק. זה מה שיציא לי" [עמוד 295 שורות 4-5]. ומה הבין העד, לדבריו הוא?! - "אמרתי לו [לצביקה] אני הוצאתי את זה, רוי רום שיווק, והנה מספר הח.פ. של זה והכל מסתיים בסדר" [שם, שורות 7-8 לפרו'] ובאותה שיחה רגועה אכן השיב לו הנאשם 3, **"הכל עולם קטן. הנה, תראה, עולם קטן..."** [שם, שורה 10 לפרוטוקול]. לכשהתפתחה השיחה והתברר שהמדובר בשתי חברות, אף 'הסביר' לו נאשם 3 את חלוקת העבודה בין החברות, תוך מצג לפעילות עסקית**

משותפת: "באותה ישיבה. זאת אומרת בישיבה הראשונה הוא דיבר על החברה השניה אבל לא דיברנו עליה הרבה. זה הכל. הוא אמר לי אנחנו שתי חברות שעובדות ביחד באותו מקום, חנות מס' 4... אמר לי שרוי רום שיווק עוסקת בקומיסיון ורוי רום לגבי החלוקה..." [עמ' 296 שורות 7-13]; בשים לב לטענות בעניין, שימת לב בנקודה זו גם לחלקו של הנאשם [3]. אין זכר בעדותו לכך שהבין, שמצויות החברות בבעלויות נפרדות. הוסתר הדבר מספק ירקות זה, ובמכוון. עד כדי כך הוטעה העד, שבסופו של דבר: "משלוחים שאני הוצאתי רשמתי לכבוד רוי רום שיווק" [עמ' 298 שורה 18 לפרוטוקול]. חלק נכבד מהתמורה, לא נתקבל עד היום, לאחר ששקים שקיבל סלאח, חוללו. עד זה מהימן, ואינני רואה כל סיבה לפקפק בעדותו של בעל בית הקרור. ואין זו, אלא דוגמא לעדויות נוספות שאינן שונות בהרבה.

ג. לסיכום הדיון בחברה שרכש הנאשם 1 אציין גם את סמיכות המועדים: נרכשה החברה בפברואר 2015, וחדשים ספורים לאחר מכן, כבר התרחשו האירועים שבמוקד כתב אישום זה. עובדה זאת אף מחזקת את המסקנה המתבקשת, שבכוונת מכוון, נעשו מעשים שכל תכליתם הונאת ספקי ירקות ופירות מהצפון, באמצעות חברה זו.

6. הטעיית מגדלי ירקות בעקבות איומי נאשמים - שמביקו, מאג'ד קיש ואחמד עמאשה

א. עדות שמביקו - מעמ' 152 לפרוטוקול. ראשית אזכיר, שהעיד שמביקו על עצמו שהוא סוחר ירקות [עמ' 153, שורה 1], שגם הוא לא השכיל להבחין בין חברות "רוי רום" השונות [שם, שורה 19, וראה בפרט בתשובתו בשורה 23, כשאמר שהחברה היא של שי זקן; זאת, בידעו שלזקן עדיין חברה בשם דומה]. ואם שמביקו מהשוק מתבלבל, מה לנו לתמוה, שגם חלק ניכר מבין מגדלי הצפון שהתייצבו והעידו זה אחר זה כיצד נפלו קרבן למעללי הנאשמים, טעו. או לפחות, כשפנו לברר את מהימנות החברה, כל אחד וחבריו, נקלעו לבלבול, וייתכן, שלא במשים, אף גרמו לאלה שבהם התייעצו, לטעות.

ב. ומכאן, לליבת גרסת שמביקו. בבית המשפט, למרבה הצער, בגד בו זכרונו, ודברים שעלה בידו 'לזכור', היו, מטעמים כאלה ואחרים, שונים קטבית מגרסתו במשטרה. זאת, עד כי נתבקש בית

המשפט לאשר, ואף נעתר, שתוגשנה הודעותיו במשטרה. בתמצית הדברים, נטען על ידי המאשימה, שהנאשמים 1 ו- 2 איימו עליו שיאמר למג'ד קיש המגדל מהצפון, שהשקים של החברה - טובים. בפני עתה גם תמליל חקירתו מיום 8.11.15 [ת/7; ההודעה עצמה ברורה יותר, ת/6, ואולם נתונה העדיפות לתמליל, ומדהים פעם אחר פעם לגלות כיצד הודעה המחזיקה פחות משני עמודים (ברוטו), מתמללת על פני 43 עמודים]. מתקשה אני להבין, מדוע לא מצליחה המשטרה להקליט את ההודעות כראוי. ועם זאת, די באמור להלן כדי ללמדנו, שגרס שמביקו, אכן, שנתבקש על ידי שניים מהנאשמים להיכנס למשאיתו ואיום כדי לשכנע חקלאים מהצפון, ולפחות את מאג'ד קיש, "לסמוך" על השקים. את דבריו הקריטיים, אף אדגיש בקו, ובפרט דברים רבים הממחישים עד כמה פחד לדבר, ודברים המצביעים על מעורבות פעילה של הנאשמים 1 - 2 במעשה, בצוותא.

וזו גרסתו בנקודה הנ"ל, שמשקלה, לטעמי, להוכחת כוונת המרמה, רבה:

חוקר מס' 1: תספר לי, או - קיי, למה נכנסו שמעון וניר אליך למשאית ואיימו עליך?

חוקר מס' 2: אהה?

נחקר: כי הם רצו ש...

חוקר מס' 2: (מילים לא ברורות. החוקר והנחקר מדברים ביחד)

חוקר מס' 1: הם רצו שמה תעשה?

נחקר: שאני אגיד שהציקים בסדר.

חוקר מס' 1: (מילים לא ברורות) למי תגיד?

נחקר: ל..

חוקרת מס' 4: (מילים לא ברורות, החוקר והנחקר מדברים ביחד)

נחקר: ל.. קיש מן (מילה לא ברורה)

חוקר מס' 1: (מילים לא ברורות). ש.. הציקים שלהם בסדר?

נחקר: כן.

חוקר מס' 1: צ'קים של איזה חברה?

נחקר: של אה... וואי. אתה (מילים לא ברורות). אתה מסבך אותי פה אח שלי.

חוקר מס' 1: עזוב אותך, אהה...

נחקר: אתה מסבך אותי, כן.

[עמוד 25 לתמלול, ת/7];

ובהמשך:

נחקר: לא, הם איימו עליי בצורה (מילה לא ברורה) ב.. רגע, אל תרשום (מילים לא ברורות) חכה רגע, אני אסביר לך את התמונה.

חוקר מס' 1: או - קיי.

נחקר: ואחרי זה. אהה... שמעון וניר איים עלי בצורה כזאת .. ש....ש... ששי זקן. אה...

חוקר מס' 1: הם אמרו לך (מילים לא ברורות, החוקר והנחקר מדברים ביחד)....

חוקר: שהם בדרך כבר?

נחקר: (מילים לא ברורות, החוקר והנחקר מדברים ביחד) לטפל בי, כן, שהם בדרך כבר, אם אני לא מודיע, אהה, אם אין תשובה דרך קיש מן (מילה לא ברורה) עד (מילים לא ברורות, החוקר והנחקר מדברים ביחד).

[עמוד 26 לתמלול, ת/7]

ויתר על זאת:

חוקר מס' 1: "שהציקים" של מי?

נחקר: של אה.. רוי רום

חוקר מס' 1: של איזה רוי רום?

נחקר: החלוקה, זה של ה..

עמוד 25

...

חוקר מס' 1: "(מילים לא ברורות, החוקר מקליד במחשב ומלמל בלחש) טובים, ושימשיך לעבוד איתם"

נחקר: בן [עמוד 28 לת/7]

ובהמשך:

חוקר מס' 1: לאחר, (מילים לא ברורות) "לאחר חודש ראיתי את קיש מגיד"

נחקר: בסיטונאות ברוי רום.

חוקר מס' 1: "בשוק הסיטונאי ברוי רום, אה... ו.. הוא אמר לי, מה הוא אמר לך?"

נחקר: שהוא כועס ולא בסדר.

...

חוקר מס' 1: "ושאני לא בסדר על זה שאמרתי לו."

...

חוקר מס' 1: שאמרת לו שהם איימו עלי?

נחקר: הם איימו עלי, אמרתי לו שזה לא.. [עמוד 29 לת/7].

שמביקו אף חזר על גרסתו שאינם:-

חוקר מס' 1: מה אמרת לו?

נחקר: הכריחו אותי.

חוקר מס' 1: "שהם"

נחקר: כפו עלי.

חוקר מס' 1: (מילים לא ברורות, החוקר והנחקר מדברים ביחד)

נחקר: להגיד

חוקר מס' 1: "שהם כפו עליי להגיד לו"

נחקר: (מילים לא ברורות, החוקר והנחקר מדברים ביחד)

חוקר מס' 1: כן?

נחקר: שהצ'קים בסדר [עמוד 30 לת/7]

ויתר על כך. בהודעתו המוקדמת, מיום 2.11.15 {ת/88א'}, נקט בדברים ברורים אף יותר. בתשובה לשאלה מי איים עליו, השיב - "שמעון וניר" [ההדגשה - שלי, א. ר.; שם, שורה 10]; ודבריו בהמשך - אין ברורים מהם: **"ניר ושמעון... אה, אמרו לי עלו איתי בתוך האוטו הדליקו את ה... אמרו לי אתה מדבר בדיבורית? תגיד לקיש שהכל בסדר, למה אם לא, יהיה לך חגיגה. אני מכיר את הסחורה אני יודע מי, על מה מדובר"** [שורות 8 - 12]. ובהמשך אכן התקשר שמביקו לקיש.

ג. ער אני לטענות ההגנה כלפי מהימנות שמביקו, ואולם, ככל שנותר עוד ספק בדבר גרסת שמביקו שאיום, תבוא עדות מאג'ד קיש שמכסה את הגרסה מכיוונו הוא. למעשה מחזקת עדות זאת את המסקנות המתחייבות מעדות שמביקו, שאיום למען יאמר למג'ד קיש שהשקים בסדר. ולמען הסר ספק עוד אקבע שעדות מאג'ד קיש, כמו, למעשה, כל עדויות החקלאים מהצפון שאינם נמנים עם המעורבים בשוק הירקות בירושלים, מהימנותם רבה. וכך העיד מאג'ד קיש ביחס לשיחתו עם שמביקו:

ש. ספר לנו על הקשר שלך לציון שמביקו.

ת. **מוכר לו סחורה.**

ש. דיברת עם ציון לגבי העסקאות מול ניר?

ת. **שאלתי אותו מי האנשים האלה. בהתחלה אמר לי הכל בסדר ותעשה שיקול דעת שלך אם אתה ממשיך לעבוד איתם.**

ש. אחרי ההתחלה מה היה?

ת. **אחרי זה כשחזרו השיקים שאלתי אותו ואמר לי סתם כל מיני מילים, שאיימו עליו, לא איימו עליו. לא יודע מה קרה שם.**

ש. מה ציון אמר לך בשלב השני, לא בהתחלה?

עמוד 27

ת. בהתחלה אמר לי שום דבר, הכל בסדר. כשחזרו השיקים אמרתי לו מה קורה, למה חזרו השיקים? ציון אמר שאיימו עליו, לא איימו עליו, לא יודע. לא יודע אם הוא אומר נכון או לא נכון.

ש. אמרת שבהתחלה ציון אמר לך שהשיקים טובים?

ת. שבסדר. אמר לי תעשה שיקול דעת שלך גם.

ש. השיחה הראשונה שלך עם ציון לגבי האנשים האלה, ניר וצביקה, מי שקשור לעסקאות האלה. מה הוא אמר לך בשיחה הראשונה שלכם?

ת. שאלנו אותו על רוי רום, אמר השיקים בסדר [עמוד 147 לפרוטוקול הדיון מיום 21.12.2016]

ויותר מכך. בשלהי עדותו אישר מאג'ד במפורש, שהגם שבתחילה אמר לו שמביקו שלא לעבוד עם החברה שהבעלים שלה הינם הנאשמים 1 - 2, למחרת התקשר אליו שמביקו, הפך את דבריו, אמר שהם טובים ושניתן לעבוד עימם - ראה בממוקד, בעמ' 148 שורות 19 - 25 לפרוטוקול. ובסוף עדותו, בפשטות הדברים: "כן, בהתחלה אמר לי לא לעבוד איתם אחרי זה אמר לי לעבוד איתם והמשכתי לעבוד איתם" [עמ' 149 שורות 2 - 3 לפרוטוקול, ובהמשך - ראה עדות מאג'ד בדבר נזקו]. בנקודה זו נדרש לקבוע, שעדות מאג'ד מבססת את שאמר שמביקו בחקירתו, על הפגמים הטכניים שבה, מבחינת ההקלטה.

ד. חיזוק לאמור גלום גם בדברי עד התביעה עמאשה, סוחר ירקות מהגולן [עמ' 140 משורה 14]. ראשית התייחסותו, לעניין, עוד מעלה ספק האם אין דבריו משום עדות שמיעה: "כן, שנים אנחנו עובדים ביחד. כשדיברתי עם ציון שמביקו אמרתי לו אנחנו שנים עובדים ביחד, צריך להזהיר אותי שאסור לתת להם סחורה. מה שהבנתי שאיימו עליו, היו שני חבר'ה ברכב ואמרו תן להם סחורה, אין בעיה" [עמ' 141 שורות 16 - 18]. אך בהמשך למדנו שהוא שמע את הדברים משמביקו במישרין: "מחבר שלי שאיימו עליו וגם ציון שמביקו אמר לי את זה אחר כך, בחנות בירושלים אמר לי את זה" [שם, שורה 20]. עוד בולט בעדותו, הבלבול אליו נקלע נוכח מעשי הנאשמים ביחס לזהות שתי החברות [עמ' 140 שורה 23], ולבסוף ציין אף את נזקו - כ- 250,000 ₪.

לסיכום פסקה זו - משילוב הודעות שמביקו המוקלטות ועדות מאג'ד עולה בבירור, שנכפה שמביקו על ידי הנאשמים 1 - 2 לומר למאג'ד שהשקים של החברה, טובים: איום - ועשה. קשה לראות סיבה מדוע יבדה שמביקו מליבו גרסה שאין בה כל ממש, סתם כך, ובפרט כשברור שהוא מפרט מהנאשמים (והדברים אף עולים מהתמליל), ומכל מקום, מחזק מאג'ד בעצמו את התזה של המאשימה בנקודה זו. וככל שנצרך חיזוק נוסף, בא גם עמאשה בעדותו, וחיזק את הדברים. ניכר גם מתמליל החקירה, שפחד שמביקו מהנאשמים, ולפיכך, יש מקום לשאלה, האם אין הדברים מתיישבים גם אם הנסיבות שהובילו את המאשימה לטעון לתחולת סעיף 10א לפקודת הראיות, ולהגשת הודעותיו והתמלילים מחקירתו. ופשיטא, שככל שהוכח שהכריחו הנאשמים את שמביקו לומר שהשקים של החברה טובים, כשמצב הדברים היה הפוך לחלוטין, יש בכך כדי להפריך לחלוטין את טענת הנאשמים להסתבכות עסקית בתם לב.

7. על ציר הזמן: שקים שמסרו הנאשמים ופעילות המצביעה על תכנון לקראת 10.7.15

א. כפתיח להמשך אשוב ואזכיר, שהמועד בו וממנו לא כובדו השקים שמסרו הנאשמים - **10.7.15**. יכונה כאן בין היתר: "**היום הקריטי**". ת/83, ראייה, שהוגשה בהסכמה - דף חשבון הבנק של החברה. המסמך משקף, בין היתר, את כמות והיקף הסכומים של השקים שנמסרו על ידי הנאשמים והוצגו לפירעון בתקופה הרלוונטית. בכל אחד מהימים שקדמו להיום הקריטי, הוצגו לפירעון, לכל היותר, שישה שקים, וביום 10.6.15 בלבד - שבעה. הממוצע היומי, עוד נמוך בהרבה. בלא מעט מבין הימים, לא הוצג לפירעון אפילו שיק אחד. 11.7.15 היה - שבת. וראה זה פלא ביום ראשון, 12.7.15, הוצגו לפירעון שקים, שמספרם - **14**: כפול מהמקסימום ליום, במשך כל התקופה הקודמת. ובהינתן, שכמקובל נמסרו שקים אלה זמן מה קודם למועד פירעונם, יש בכך תימוכין לטענה, שעל הפרק עוקץ שתוכנן מראש.

ב. ועתה הגענו ליום המחרת - 13.7.15. ביום זה הוצגו לפירעון **9** שקים. ביום 14.7.15 הוצגו לפירעון עוד **7** שקים, ומיום 15.7.15 ועד ליום 20.7.15, כשבאמצע חל גם סוף השבוע, עוד **21** שקים. בין 12 ליולי לבין ה- 21 ביולי, הוצגו על ידי אוחזים שונים בשקים המשוכים על חשבון הבנק של החברה **51** שיקים, שמן הסתם נמסרו בתקופות הקודמות תמורת סחורה. כולם, כאמור, חוללו. ויודגש: אין בכל החדשים הקודמים, כדבר הזה, ואפילו לא קרוב לכך. יש בהתנהלות זו כדי לחזק את ראיות התביעה. ביחס לאחדים מספקי הצפון, יש גם בת/80 כדי

לתמוך באמור, ולחזק את טענת המאשימה, שבשלב הראשון מסרו הנאשמים שקים שכובדו, אם כי בסכומים מתונים, ולמועדים שלאחר היום הקריטי, נמסרו שקים בהיקף נרחב ובסכומים גבוהים יותר. בולט המתלונן יהונתן מזרחי. שקים לזכותו עד לסך של 30,000 ₪, שנרשמו למועדים מוקדמים - נפרעו. שני השקים בסכומים הגבוהים ביותר, 70,000 וכן 80,419 ₪, כל אחד מהם יותר מכפול מהסכום של כל שיק אחר שקיבל, נרשמו כאשר ז"פ לגביהם - 12, ו- 13 ביולי. אלה - חוללו. בהינתן שנמסרו השקים זמן מה קודם זמן פירעונם כפי שנעשה במרבית המקרים, תומך הדבר עוד באמור לעיל. בסכומים מתונים מעט יותר עולות מסקנות דומות גם מנתוניו של הספק יורם חפץ, וקיימות דוגמאות נוספות. ואולם, אחתום פסקה זו בספק 'שלג חרמון', שהנתונים לגביו מאפילים על רבים מעמיתיו: השקים שקיבל לידי עד להיום הקריטי ושנפרעו - הגבוה שבהם, עמד על 42,000 ₪. אך בשקים שחוללו נמנה שיק על סך של 172,100 ₪ ליום 10.7.15, ושיק על סך 172,117 ₪ ליום 12.7.15. ועתה צא ולמד: ליומיים הקריטיים נרשמו על ידי הנאשמים מספר ימים או שבועות קודם, שקים על סך של למעלה מ- 340,000 ₪, כשעד אז, לא קיבלו לידם לפירעון במועדים שלפני היום הקריטי, אלא שקים שהגבוה ביותר שבהם, נרשם על סך של כשמינית מסכום שני השקים שכאמור לא כובדו. אמנם, מקבל אני, שניתוח מוקפד של ת/80, אינו מוכיח זאת חד משמעית ביחס לכל הספקים, ועם זאת, קיימים גורמים משתנים נוספים הנובעים מהיקף הסחורה שבחרו הנאשמים או שהתאפשר להם לרכוש. ברם, חיזוק לראיות המאשימה, לבטח יש בדברים.

ג. ובשולי האמור אך באותו הקשר - קיימת בנוסף גם עדות התומכת במסקנה, שידעו הנאשמים מבעוד מועד, שממועד מסוים, שקים שמסרו, לא יכובדו. וכך אומר העד מזרחי, שלגרסתו מכיר, בפרט את הנאשם 2, שהיה חייב לו כספים, ביחס לדברים שאמר לו הנאשם 2 כשמסר לידי מספר שקים: **"הוא אמר שהשקים כרגע הם סחירים, בעוד חדשים השקים לא יהיו סחירים. מה הסיבה, איך הסיבה... לא עניין אותי"** [עמ' 178 שורה 3 לפרוטוקול]. ושם, בשורה 8, מוסיף ומעיד מזרחי, שנאמר לו במפורש במועד בו קיבל לידי שקים כלשהם, שעתידיה החברה להיסגר. מה צריך יותר מזה. ויודגש - ניכר מעדותו שמכבד הוא את הנאשם הזה (ואולי, פוחד ממנו), ומכל מקום אין בפני סיבה שלא לקבל את דבריו.

ובפשטות הדברים, זו ראיה נוספת, מכיוון אחר, ונוסף על כל הנ"ל, לכך, שצפו הנאשמים,

שבשלב מסוים, בעתיד, לא יכובדו שקים של החברה. וככל שצפו, והראיות לכך, כמפורט בפסקה זו, חד משמעיות, שומט הדבר לחלוטין את הקרקע מתחת לרגלי גרסתם, לפיה הופתעו עד מאד, כאשר שקים שמסר מאמון, לא כובדו, פתאום ביום 10.7.15.

ד. וכהשלמה לכל האמור, לטעמי - מעל הצורך, אזכיר עובדה מוסכמת ובסיסית לטענות הצדדים, לפיה קיבלו הנאשמים ממאמון, לא פחות משישה שקים על סך כולל של ₪ 2,100,000 שזמן הפירעון של כולם היה מיום 10.7.15, ובכל חמישה ימים בדיוק - עוד שיק. אשוב לכך בפסקה נפרדת שאקצה, בשל חיוניותה לטעמי, והנוגעת למבחן מהלך העסקים הרגיל, בו הכירה הפסיקה. לשלב זה אסתפק בקביעה, שבמהלך עסקים רגיל וסביר, זורמת התמורה תמורת סחורה הנרכשת ברצף ולאורך זמן, בפריסה סבירה. ויודגש: השקים מיום 10.7.15, שיק בסכום גבוה לפירעון כל חמישה ימים, אין כדוגמתם, לפני המועד הקריטי. קבלת השקים ממאמון בצורה זו, נעשתה על דעת הנאשמים. הם עצמם אינם טוענים לסתור. ברם, שקים כאמור, לוקים באי סבירות עסקית.

ה. משעסקין בשקים שנתקבלו ממאמון, יוער עוד, גם אם בהיבט אחר, שגרסת הנאשמים מוקשית מאד לעצמה גם מנקודת מבטם של שקים אלה: אין בכח הנאשמים להציג, למשל בדפי חשבון הבנק של החברה, ולו גם שיק אחד ויחיד של מאמון, שהופקד קודם ליום הקריטי, 10.7.15, ונפרע. ומה תימה? הרי, מאמון - חשבונו מוגבל. לגרסת הנאשמים עצמם שפורטה כבר, מצויים הם בשוק עשרות בשנים. פשיטא שמכירים הם את כל הדמויות הרלוונטיות. ולמעשה, אף אין הם טוענים אחרת. ועתה מתבקש בית המשפט לקבל כסבירה את גרסתם בדבר קבלת השקים, כי סמכו על שקים שכאלה ועל סוחר שכזה, ובתם לב גילו שלא ניתן היה לסמוך על שקים אלה.

וכמפורט בהרחבה להלן, חיזוק רב משמעות נוסף, נלמד מהתנהלות הנאשמים לכשקיבלו לידם שקים וביקשו לפרעם, ובשני מישורים מצטברים: ראשית, שבמקום הפקדתם בחשבון הבנק של החברה, דבר שאף היה מאפשר 'כיסוי' ואפשרות שיכבד הבנק את השקים שנמסרו לחקלאים, פנו הנאשמים לחלפנים, לפחות ביחס לחלק מהשקים בהם אחזו; ושנית, שביחס לשקים בעייתיים (מזויפים, נעדרי כיסוי, עיין להלן), מצאו עצמם חלפנים מרומים ולעתים מאוימים. המדובר גם בכמה וכמה חלפנים.

באשר מתבססים הדברים על אירועים, שפורטו כאישומים נפרדים, אדון באישומים אלה בנפרד וכסידרם, ולאחר מכן אשוב לתמונה הכוללת הנלמדת והמהווה חיזוק רב לאישום המתייחס לתרמית מגדלי הירקות.

8. אישום מס' 2 - החלפן שאול מלול; דיון לגופו של אישום, וכחיזוק נוסף גם לאמור לעיל

א. שאול מלול, חלפן, התייצב בבית המשפט ביום 1.3.2017. גם עתה הודגשו על ידי מספר דברים, בפרט, ביחס לחלקם של הנאשמים 2 - 3 בפרשה זו. לדברי מלול:

"ביום הראשון שהם באו לפרוט צ'קים זה היה שמעון וצביקה, הם באו ביחד עם שתי צ'קים, אחד צ'ק מזומן, אחד צ'ק דחוי, המזומן היה 42 אלף והדחוי היה 46. פרטתי להם את שניהם והם אמרו לי כאילו, באותו יום הם אמרו לי שהם שותפים ביחד בירקות, הם מקבלים צ'ק מרוי רום בשוק הסיטונאי. הם הסבירו שהם קונים ירקות אצל ערבי, לא יודע מה, ומוכרים ורוי רום נותן להם צ'ק, כל יום שני הם מקבלים צ'קים מרועי רום. רועי רום זה שי זקן" [עמוד 219, שורות 10-1 לפרוטוקול].

את צביקה, אישר העד כי הוא מכיר "שנה וחצי שנתיים, מכיר אותו סתם" [עמוד 248, שורות 20-23 לפרו']. בהמשך, העיד מלול, כי: "אחר כך שמעון טובול הגיע לבד כל פעם לפרוט, הייתי מתקשר לצביקה, הוא אמר לי מה אתה מתקשר? אני ערב, אין לך מה לדאוג, אני אחראי על הכל, אנחנו שותפים ואין לך מה לדאוג ואז הכל חזר.. בערך שמונה, תשע צ'קים... 42 אלף, 46.5 אלף, 32 אלף. ביחד זה 340 אלף שקל" [שם, שורות 17-23 לפרו']. ביחס לדבריו של צביקה כי הוא ערב לסכומים, אישר העד בשנית, כי: "התקשרתי אליו בפעם השנייה והשלישית, הוא אמר לי תפסיק להתקשר, אני אחראי על הכל, חלאס. הוא עוד צועק עלי למה אני מתקשר אליו" [עמוד 248, שורות 6-7 לפרו']. ביחס למועדים העיד, כי הצ'קים חזרו "ביולי 2015" [עמוד 220, שורה 4 לפרו'] וכי פגישתו עם המעורבים בפעם הראשונה היתה "איזה חודשיים לפני" [שם, שורה 6 לפרו']. לכשנשאל העד האם פרט את הצ'קים בעצמו, השיב כי: "כשהיה לי כסף פרטתי אני ושלא היה לי הייתי פורט את זה במקום אחר.. אחד בגאולה ברודה ברכה והצלחה ועד אחד אצל משה שם טוב בגבעת שאול" [שם, שורות 14-16 לפרו'] וכי הוא, כחלפן, ערב כלפי מי שמסר לו מזומנים, לצ'קים אלו, וכי "אני הייתי צריך לשלם להם" [שם, שורה 20 לפרו']. ומכאן, לשלב בו חזרו הצ'קים. או אז, לדברי העד:-

"התקשרתי לשמעון, אמרתי לו הצקים חזרו, הוא אמר לי יש בעיה, גנבו, דפקו, לא יודע מה, התחיל לספר לי סיפורים. נסעתי לשוק הסיטונאי אמרתי אני אלך לחברת רועי רום אשאל אותם מה הבעיה... הלכתי לשמה אז איזה בן אדם שמה אומר לי אני לא יודע על מה אתה מדבר, זה בכלל לא קשור אלינו, הנה, הוציא לי צ'ק אחר, אומר לי אני בכלל בבנק מזרחי, הם היו בבנק דיסקונט, הם עשו פה עקיצה.. אחרי זה התקשרתי לטובול ואמרתי לו תשמע אני יודע שעקצתם אותי, הוא אמר לי מה פתאום? יש להם כמה חשבונות לא רק בבנק מזרחי, מה אתה חושב שהם עובדים עם חשבון אחד? הם חייבים לנו כסף וזהו" [הדגשות שלי - א.ר.; עמוד 221, שורות 3-14 לפרו'].

בהמשך שוחח מלול עם הנאשם 3, ומסר לו זה האחרון, כי: "מה פתאום, איך יכול להיות? אני אדבר, אני אבדוק, לא יכול להיות, רימו אותי, גנבו אותי" [שם, שורה 23 לפרו']. בסמוך, מלול שוחח גם עם הנאשם 1, שלא היסס לנקוט באיומים חריפים כלפי החלפן - "התקשרתי אליו כמה פעמים הוא לא ענה אבל ראיתי אותו אחר כך במחנה יהודה. הוא לא בא אלי בכלל, הוא לא קשור אלי.. זוכר שדיברתי איתו, אמרתי לו הצ'קים חזרו וזה, הוא אמר לי לא קשור אלי, כן קשור אלי.. הוא אמר לי אתה לא תלך למשטרה, אוי ואבוי, כל מיני איומים". [עמוד 222, שורות 5-14]. בנקודה זו, שימת לב מודגשת לעדות מלול בדבר איומי הנאשם 1, ועדותו הלכה והחמירה, ככל שהתקדמה: "אני אטפל בך, אוי ואבוי אם תלך למשטרה", ומצביקה, נאמר לו: "משטרה זה אור אדום מבחינתי, מי שהולך למשטרה זה דבר הכי גרוע". [עמוד 223, שורות 1-3 לפרו']. העד אף מוסיף ומציין כי: "המשטרה קראו לי. אני פחדתי ללכת למשטרה בגללם" [שם, שורה 5]. לכשעומת מלול עם דבריו כפי שמסר במשטרה, אישר כי בהודעתו במשטרה אף מסר כי: "ניר אמר לי אם תלך למשטרה אני אשרוף לך את הרכב וגם שמעון אמר לך יש לך אוטו, יש לך ילדה, יש לך חיים חשובים, אל תלך למשטרה ואל תעשה טעויות כי זה יעלה לך ביוקר" [עמוד 226, שורות 9-11]. הדברים מתיישבים גם עם ת/43, תמליל חקירתו, שבפני בית המשפט.

ב. ויותר מכך. לאחר כל זאת, נדרשת השאלה מה היו התאריכים שנרשמו בשקים אלה כזמני פרעונים? והתשובה: ליום **10.7.15** הראשון שבהם, ולימים הבאים עוד כשבעה שקים - [ת/42 - משורה 6 ואילך, עיין בממוקד, שם]. ולא זו, אף זו: ניתוח הדברים שנאמרו בויכוחים בעקבות חילול שקים אלה, שהיו משוכים כולם על חשבון הבנק של החברה, מצביע על כך, שבניגוד לתזה שסופרה לחקלאים, אודות מעלליו של מאמון, כלפי מלול נקטו הנאשמים 2 - 3 בטיעונים

שונים, לרבות איומים, ועיין לעיל: ראה זה פלא, בניגוד מקביל לעמדת המאשימה (מפי מאמון - שנועד המהלך לאפשר הצגה לחקלאים של שקים של מאמון שחזרו), וגם בניגוד לעמדת ההגנה, (שבשל מעשי מאמון שלא כיבד את המחאותיו ולכן קרסה החברה), כלפי מלול, וגם חלפנים נוספים כדלהלן, לא "האשימו" הנאשמים את מאמון והמחאותיו שלא כובדו. אין אפילו חלפן אחד המצדד בכך. משיקולי הנאשמים, גם כשיטתם, שמאמון 'הפיל' אותם, מאמון כתירוף, הופעל כלפי המגדלים אך לא כלפי החלפנים. זאת, מן הסתם, כי ידעו כל הנאשמים, שתירוף זה לא יעניין את החלפנים, ואם בכלל, יוכל הוא לסייע רק בצפון.

ג. גרסת הנאשם 2. הגם שהכחיש את העבירות המיוחסות לו, קשר הוא את עצמו לאירוע: **"הצ'קים שנתתי לשאול מלול זה צ'קים שהם קצת יותר, הסכום טיפה יותר גבוה מזה, זה הריבית ששאול מלול לקח... שאול מלול לקח 4.5% לחודש"** [עמוד 998, שורה 23 - עמוד 999, שורה 2] וכי: **"אני לא נכנסתי עם שאול מלול לא לרואי רום ולא לכלום, מההתחלה אמרתי לשאול מלול שזה כסף שאני חייב לו, אני אתן לו את הכסף ואין לו שום שייכות ועניין עם אף אחד. זה מה שהיה לי עם שאול מלול וזה מה שאמרתי לו.. אני חייב את הכסף ואני צריך להחזיר את הכסף"** [שם, שורות 15-19]. על גרסתו זו, חזר גם בהמשך: **"אני הגעתי לשאול מלול לפרוט צ'קים, שאול מלול יודע בוודאות שהצ'קים בעל החברה הוא ניר, שאול מלול בדק מי בעל החברה ולא צריך להגיד לול לא רואי רום ולא שמואי רום. הוא מנסה לעשות את ההקשרים שלו. זה הכל.. אני קיבלתי צ'קים שהם צ'קים סחירים, צ'קים תקינים הלכתי ופרטתי אותם, הוא עשה את הפעולה שלו, בדק את מה שצריך, פרט לי לקח את העמלה שלו. אני לא מתכחש לחוב, הצ'קים חזרו, אני אחראי עליהם, זה הכל"** [עמ' 1005, שורות 2-22]. לכשנשאל הנאשם 2 האם הוא ונאשם 1 נפגשו עם שאול מלול ואיימו עליו, השיב כי: **"קודם כל זה לא קרה בכלל ולגבי פה את החלק הזה קצת חזר בו אבל מעבר לזה בפגישה גם נכחו אנשים וראו, גם בעדויות שלו שמי שקילל ומי שאיים ומי שדיבר בצורה לא יפה זה שאול מלול, זה לא הסגנון שלי וזה לא הדרך שלי.. זאת לא היתה פגישה, נפגשנו באקראי בשוק הסיטונאי, אני באתי לאחים יעקובי, אני מביא להם סחורה, הוא הגיע לשם לא יודע, לעניינים שלו, נפגשנו באקראי. הוא התחיל לקלל, התחיל לנבל את הפה, התחיל לאיים, אני ברוך ה' לא החזרתי מילה"** [עמ' 999, שורה 22 - עמוד 1000 שורה 7]. בהמשך, אישר הנאשם כי נפגש עם מלול ועם נאשם 3 באזור גן סאקר [שם, שורה

22] וכי פגישה זו נועדה כלשונו "להגיע לסידור לגבי, קודם כל שאול מלול מה שהוא עשה, הוא פנה לכל מיני אנשים שיבואו לאיים, לנסות לגבות את הכסף בכוח, אמרתי לשאול שאול זה לא הדרך.. אמרתי לו תמתין בסבלנות. אני עובדך ברוך ה'. אני אחזיר לך את הכסף... זה בעיקרון מה שהיה בפגישה" [עמוד 1001, שורות 2-8]. חשיבות נתונה גם לאישורו למעורבות הנאשם 3 בפרשה: "צביקה אמר לו אל תדאג. אתה תקבל את הכסף בחזרה" [שם, שורה 12] וכי, "צביקה בא בתור חבר, קודם כל מי שהפנה אותי לשאול מלול זה צביקה" [שם, שורות 14-15].

ד. אשר לגרסת הנאשם 3. ראשית דבריו, בנסינו להתרחק מהאירוע, באשר לדבריו, אין לו שום קשר לנושא זה [עמוד 1067, שורות 6-8] וכי "יכול להיות" שנאשם 2 הופנה על ידו לחלפן זה וכלשונו: "יכול להיות שהוא שאל אותי ואמרתי לו, אין לי מושג, אבל גם בתנובה הוא פורט צ'קים ולהרבה סיטונאים שם. יש לו שם של פרטן. בן אדם עכשיו חקלאי מקבל צ'ק מסיטונאי 50 אלף שקל דחוי ל 40 יום או ל 50 יום. מפה לאוזן, יש איפה לפרוט, עולה. חיים איצ'ר. זה. עולים שמות של פרטנים" [עמוד 1069, שורות 3-6] ובהמשך: "בפגישה בגן סאקר, התקשר אלי שאולי, אמר לי צביקה תעשה לי טובה אני מתחנן אליך תבוא לעזור לי. אמרתי לו איפה אתה, אמר לי אני בדרך לשוק. אמרתי לו אתה יודע מה, אני יורד מגילה, מההורים מאמא שלי, תחכה לי בגן סאקר בתחנת דלק אני אכנס, יש שם חנייה יש הכל. התקשרתי גם לשמעון, אמרתי לו שמעון תבוא וזה, חיכינו לשמעון איזה חצי שעה, ארבעים דקות משהו כזה, ושמעון בא ונפגשנו שלושנו.. אמרתי לו איך אתה פורט לו ככה בסכומים כאלה צ'קים, על סמך מה?.. הוא אמר, עשיתי טעות" [עמוד 1069 שורה 23 - עמוד 1070 שורה 18]. בהמשך, לכשעומת עם תשובתו של נאשם 2 לפיה הוא ערב על החוב כלפי שאול מלול, השיב הנאשם כי: "יכול להיות שזה מה שאמר לו שמעון וששמעון יחזיר לו. אם שמעון אמר לו, אז אמרתי לו יכול להיות. אל תדאג. יהיה בסדר. הוא יסתדר איתך" [עמוד 1071, שורות 11-12]. ברם, לכשעומת עם הדברים, גרס: "לא, מה זה קו אדום? אני אמרתי לו דבר כזה, הוא פנה שאני אעזור לו להפגיש. הוא חבר שלי שמעון והוא חבר שלי, נפגשנו, רצינו זה. ברגע שהוא אמר לי משטרה, אמרתי לו אז מה אתה רוצה, תלך למשטרה. .. לא אמרתי קו אדום, אני לא זוכר... החלטת ללכת למשטרה, מה אתה רוצה ממני? אני לא שוטר... הגעת למשטרה תהיה בריא, לך למשטרה, זה הכל... ברגע שכן אדם אומר לך משטרה

ואני לא אמרתי לו אל תלך. אמרתי לו תלך תעשה מה אתה יודע, אתה ילד גדול, זה הכל" [עמוד 1071, שורה 14 - 1072, שורה 2] וכי "הוא שאל אותי מה הסיפור, אמרתי לו שמעון הלווה כסף לניר ונהיה שרשרת ושי ערבי שחייב לניר הרבה כסף, זה הכל" [שם, שורות 21-22]. גם אם אין גרסתו בבחינת הודיה, ניכר בבירור גם מדבריו, הקשר שלו לפרשה.

עדויות הנאשמים, קושרות עצמן לחלפן זה ולאירוע בכללותו, והכפירה שבדבריהם מתייחסת להפללות שבגרסת מלול. עם זאת, אין בפיהם הסבר מספק מפני מה יפילם מלול, אלא אם כן התרחשו הדברים כגרסתו.

ה. ער בית המשפט למקבץ הטענות נגד עדות מלול שפורטו גם על ידי באת כוחו הנכבדה של הנאשם 3 מעמוד 1278 לסיכומיה ואילך. עיקר טענותיה ממוקדות בהצבעה על אי התאמות, לטענתה סתירות, בעדות מלול. בין היתר, ציינה את תהיותיה הרבות הכיצד אין במשרד החלפנות מצלמות למרות שמדרך העולם תמיד יש כאלה ב"צ'ינגים". עוד טענה לסתירה בגרסת מלול כמה פעמים הגיע למקום הנאשם 3 [פעם או פעמיים] ובפרט ביחס לגרסת מלול שצוטטה לפיה איים הנאשם 3 על מלול שאם ילך למשטרה חוצה הוא בכך קו אדום, הפנתה היא להמשך דבריו מהם ייתכן ואכן משתמע מעט אחרת: **".. למשטרה תמיד אפשר ללכת, היום מחר שבוע הבא עוד שבועיים או עוד חודש זה לא הבעיה"** [ת/43, התמליל, עמוד שלישי לקראת הסוף]. ברם, ביחס לתמונה הכללית, אין כלל בטענות ההגנה כדי לשנות, באשר על פני הדברים ברור שהגיעו שני הנאשמים האלה למלול וסיפור השיק בכללותו אינו מוכחש. ולכל היותר יש מקום לשאלה האם יש בדבריו הנוספים של נאשם 3 כדי להוציא את העוקץ מדבריו הקודמים לפיהם הליכה למשטרה מהווה 'קו אדום'. לאחר ששקלתי בעניין הגעתי לכלל מסקנה שלא כך הם פני הדברים. מהדברים הנוספים, אלה שצוטטו לעיל, המלמדים לכאורה שניתן ללכת למשטרה בהמשך, משתמע במקביל שלא ראה הנאשם 3 בעין יפה החלטה אפשרית של מלול ללכת למשטרה עתה. שהרי אם לא כן, לא היה אומר לו שבכל זאת ניתן ללכת למשטרה בעתיד. עם זאת דומני, שבכל מקרה לא ייחסה המאשימה העבירה הנכונה. בשלב זה עוד לא תיתכן כלל עבירה של שיבוש מהלכי משפט, אלא, לכל היותר, עבירה לפי סעיף 245. ואולם, באשר גם חקירה טרם נפתחה, ובגבול שורת הדין מוכן אני להסתפק בעבירה לפי סעיף 192.

1. בנקודה זו, נדרש בית המשפט למקבץ של מסקנות משמעותיות. ראשית, שעדות מלול נאמנת על בית המשפט. בית המשפט שמע, התרשם, ואין כל סיבה מדוע לא תתקבל עדותו; שנית, שמבחינת תכניה, מחזקת עדות קשה זו את מסקנות בית המשפט שנעדרו מעשי התרמית בהם נקטו הנאשמים כל תם לב, באשר מי שמבקש לנכות שקים בנסיבות כאמור, ומזומנים שקיבל לא הוכנסו לחשבון החברה, מביא בכך לקריסתה, כשכספי החברה שהומרו למזומנים, מונחים בכיסו; שלישית, נתונה חשיבות קריטית למועדי פירעון השקים: הראשון שבהם - בדיוק למועד הקריטי לפרשתנו, וקשה להניח שהיה הדבר מקרי; רביעית, שעדות אמינה זו גם מחזקת את עדות שמביקו, מבחינה זו, שאיומים היוו חלק מהדרך בה התנהלו הנאשמים, בפרט, כשחשו, שנדרש הדבר, להבנתם, לצורך מטרותיהם הכספיות; וחמישית, ביחס לשותפות הנאשמים במארג העברייני - לא במקרה, מזכיר מלול בעדותו באותם הקשרים, בדיוק אותם שלושה, שהינם הנאשמים דנן. בפרט אדגיש את מעורבותו של הנאשם 3 בפרשה. נצרך דגש זה נוכח טענות ההגנה ביחס לחלקו השולי במארג העברייני, ועיין להלן.

2. ולאחר כל זאת, מלול, כאמור, לא היה החלפן היחיד שלימדנו אודות התנהלות הנאשמים. וכדלהלן.

9. אישום מספר 3 - אריאל מושיקה והחלפן קלפהולץ; ושוב - דיון באישום לגופו, וגם כחיזוק לעבירת הליבה שבמוקד הדיון

א. ראשית אזכיר, שעל פי כתב האישום, הורה הנאשם 1, לאחד, אריאל מושיקה, לפרוט שיק על סך של 25,000 ₪, אצל החלפן - חיים קלפהולץ. באשר לא היה לקלפהולץ די מזומן, הבטיח להשלים את היתרה בחלוף מספר ימים, ובינתיים גילה שהשיק לא כובד.

ומתי קרה כל זה? ביום 10.7.15. הפלא ופלא - בדיוק במועד שנרשם כזמן פרעונו של השיק הראשון מבין אלה שנוכו אצל מלול.

ב. בפני בית המשפט עדויות קלפהולץ ומושיקה - ת/33, ת/34. ומכאן למעט מדברי מושיקה, שאליו פנה הנאשם 1 אותו בוקר. מושיקה מתאר בת/33 שלחלפן, הסיע אותו הנאשם 1 עצמו

- ראה משורה 16 להודעה. שימת לב, שהנאשם 1 התקשר פעמיים, באשר היה חשוב לו שהשיק ייפרע על ידי החלפן עוד באותו יום - שורה 71.

ג. אישום זה זורה אור על עובדה נוספת: העובדה שהיום הקריטי היה יום שישי, בו ניתן, למשל, לגשת לחלפנים, אך רבים מהבנקים סגורים, וגם היכולת של החלפנים שמגלים שהשקים אינם מכובדים להתמודד עם המצב אליו נקלעו, מוגבלת. ספק, אם הדבר לגמרי מקרי.

ד. אין בפני סיבה מיוחדת לפקפק בעדויות מושיקה וקלפהולץ, שהודעותיהם, ממילא, הוגשו בהסכמה. בכך אף מוכח אישום זה.

10. אישום מס' 4 - זיוף השקים של גבאי עזרא ואברהם בע"מ (נאשמים 2 - 3)

א. כפתיח לדיון באישום זה אציין, שאין לו נגיעה ישירה למעשי התרמית הנטענים כלפי מגדלי הצפון או לנאשם המרכזי (1), ולמעשה, הוא זר לעבירת הליבה שבבסיס כתב אישום זה. כל עניינו בהתנהלויות כספיות במישור השוק הסיטונאי, ויש בו, לטעמי, כדי לשוב ולשקף, מצד אחד את נבכיו העלומים של שוק זה, ומצד שני, במקביל, עד כמה נקלעה המאשימה, ולפניה, כנראה, הרשות החוקרת, לאי בהירויות, הנחות לא מבוססות, וראיות שאינן מבוססות כל צרכן במישור זה, נושא שקיבל כבר ביטוי חד בשלביו הקודמים של הדיון.

על פי כתב האישום, נאשם 2 העתיק שיק חוקי שהגיע לידיו והשיך לחברה הנ"ל, ובהמשך - "הדפיס פנקס שיקים אחד או יותר, של שקים זהים בצורתם..". ולאחר זאת, בתמצית הדברים, שקים מזויפים אלה נוכו אצל שלושה חלפנים שונים; בשלב מסוים, פנה הנאשם 3 לחלפן בשם חיים איצ'ר כשבידו שקים אחדים מקבוצה זו. חיים איצ'ר, מצידו, פנה לחלפן אחר, דוד זדה, ניכה אצלו מספר שקים, שלבסוף חוללו. מעט בדומה, ימים אחדים לאחר מכן, פנה גם הנאשם 2 לחלפן שלישי, בג'יו, וגם הוא (משום מה, בדיוק באותה צורה), פנה לזדה וניכה אצלו את השקים. גם אלה - חוללו, מן הסתם, בנסיבות דומות. הנאשמים 2 - 3 קיבלו מזומנים, ולאחר זאת, נאלצו איצ'ר ובג'יו, להוציא כספים מכיסם כדי לפצות את זדה. הגם שכופרים הנאשמים במיוחס להם, העובדה שהיו השקים מזויפים, מוסכמת על ההגנה. כפירת הנאשמים

מתייחסת לחלקם לרבות היסוד הנפשי למעשיהם.

לתמיהותי ביחס לאישום זה אשוב בהמשך, אך מכאן לראיות שהציגה המאשימה.

ב. ראשית לעדויות החלפנים עצמם, הנאמנות בעיקרן על בית המשפט.

1. חיים איצ'ר העיד בבית המשפט ביום 1.3.2017. לדבריו, צביקה הגיע אליו, "כמה

פעמים אני לא זוכר, הוא היה כמה פעמים שפרט צ'קים וזהו, כמה צ'קים עברו

וכמה חזרו" [עמוד 209, שורות 7-8 לפרוטוקול]. הצ'קים שנמסרו לידיו היו של "עזרא

גבאי של השוק הסיטונאי" [שם, שורה 10]; הצ'קים זהו על ידי העד כצ'קים שנמסרו

לו לפי סימן הידוע לו: "חותמת של הענבים" [שם, שורה 21]. לדברי העד, את הצ'קים

פרט "בצ'ינג' במאה שערים... רודה... כל הצ'קים שלי אני הייתי מעביר דרך

רודה" [עמוד 210 לפרוטוקול, שורות 8-22]. העד הוסיף והעיד, כי "היו צ'קים

שכובדו... חלק מהצ'קים לא כובדו" [עמוד 211, שורות 5-7 לפרוטוקול]. לשאלת

ב"כ המאשימה "מה קרה ברגע שהצ'קים לא עברו" השיב: "כלום. פניתי לצביקה,

קיבלתי את הכסף בחזרה" [שם, שורה 11]. לדבריו, "הוא התקשר רודה אומר

הצ'קים חזרו, הביא לי את הצ'קים. נתתי לו את הכסף, קיבלתי את הכסף וזהו...

עוד הפעם, זה לא כל כך מסובך להבין את זה, נתתי צ'קים במאה שערים אצל

רודה, הוא שילם לי כסף. כשהצ'קים חזרו החזרתי לו את הכסף בחזרה, כסף

אחר שהיה לי בקופה.. כי אני זה שהבאתי לו אותם.. פניתי לצביקה, קיבלתי את

הכסף בחזרה וזהו" [שם, שורות 14-23]. לכשנשאל העד האם ידע מדוע הצ'קים

חזרו השיב: "אני ידעתי למה הם היו אמורים לחזור, כי הבנתי מעזרא גבאי" [עמוד

212, שורה 6 לפרוטוקול]. בהמשך נשאל העד כיצד ידע מגבאי מה שידע, השיב: "היו

לי עוד צ'קים שהייתי אמור לפרוט שנראה לי קצת חשוד שזה הרבה צ'קים עם

תאריכים.. של אותו סיטונאי.. עזרא גבאי אז התקשרתי אליו לקבל אישור על

הצ'קים.. ואמרתי יש לי פה צ'קים, אפשר לקבל עליהם אישור? הוא אמר לי

תחכה, תן לי לבדוק. הוא בדק, אמר שיש בעיה וזהו, עצרתי.. לא נכנסתי איתו

לעומק, לא עניין אותי יותר מדי שאלות, אמר לי יש בעיה, בינתיים אל תפרוט

את הצ'קים [שם, שורה 22 - עמוד 213 שורה 11]. בחקירתו הנגדית, בתשובה לשאלות ב"כ הנאשם 3 השיב, כי לא זכור לו שבעבר צביקה פרט אצלו צ'קים [עמוד 214, שורה 3]; העד אף אישר כי אין את פרטי הלקוח על גבי הצ'ק ולא מפורט ממי קיבל את הצ'קים [עמוד 215 שורה 7], וכי באופן כללי אינו מכיר את הצ'קים: **"מה אני צריך להכיר אותם. הייתי פורט הרבה צ'קים אני לא זוכר כל צ'ק לגופו"** [שם, שורות 16-17] וכי לא ידע שיש בעיה עם הצ'קים [עמוד 216 שורה 21].

2. החלפן חיים בג'יו העיד ביום 3.10.2017:-

" בסביבות חודש ינואר 2015 פנה אלי חלפן אחר בשם חיים איצ'ר שביקש ממני, הוא הפסיק באותו זמן לפרוט צ'קים לאנשים ביקש ממני לבוא ולפרוט ללקוח שלו צ'קים בשם שמעון טובול. אותו לקוח הגיע לחנות.. ביקש לפרוע את הצ'קים, אני קיבלתי ערבות מחיים איצ'ר על שהוא אחראי לפרעון הצ'קים, פרטתי את הצ'קים, ניכיתי מזה עמלה, שילמתי ללקוח וזה היה צ'קים דחויים לחודשיים" [הדגשות שלי - א.ר.; עמוד 650, שורות 3-12 לפרו'].

לכשנשאל כיצד ידע לזהות את שמעון, השיב: **"תעודת זהות, הוא הציג את עצמו באמצעות תעודת זהות כמו כל עסקה"** [שם, שורה 16; וראה בשנית בדבריו בעמוד 652, שורה 20 לפרו']. ומכאן, לפירוט השקים שנתבקש לנכות: **"ארבעה צ'קים, אני חושב שבסך הכל זה היה בסביבות קצת פחות מ - 150 אלף שקל, פלוס מינוס. אני פרטתי את הצ'קים האלה, שילמתי ללקוח במזומן, ניכיתי את העמלה. הצ'קים היו דחויים לחודשיים, זאת אומרת לאזור חודש מרץ והם חזרו כולם. אני פניתי באותו זמן שהצ'קים חזרו פניתי גם לבעל אחד משני, זה היה סדרת צ'קים של איזה חברה ועוד צ'ק של בן אדם פרטי, פניתי לחברה שישלמו לי את הצ'ק, הם היו הבעלים של הצ'ק"** [שם, שורות 18-22 לפרו']. לעדותו [עמוד 651, שורה 1], היו שקים המשוכים גם על חשבונות בנק של חברות אחרות (ייתכן - שקים מוסבים). ובהמשך:

"פניתי לחיים איצ'ר שהוא זה שנתן לי ערבות הצ'קים האלה, היות וניסיתי להשיג כמה וכמה פעמים את שמעון טובול הזה במספר שהוא נתן לי והמספר היה לא זמין אז פניתי לחיים איצ'ר, הוא שילם לי את הצ'קים האלה, הוא שילם את זה יותר נכון למי שאני גלגלתי את הצ'קים אז הוא שילם את הצ'קים האלה וזהו,

ככה הסיפור הזה נגמר לפחות במה שקשור אלי" [שם, שורות 10-14 לפרו'].

ער אני להבדלים מסוימים, אך דקים, בין עדות ביג'אוי לבין עדות איצ'ר שגם הוא התייצב בבית המשפט, אך העיקר - על כנו.

ג. ביחס למעורבות נאשמים אלה בעבירת הזיוף, הובאו לבית המשפט שני עדים שמטעמים שפורטו בהחלטות ביניים, הובאו בפני בית המשפט הודעותיהם. בנסיבות העניין בחרתי להביא את גרסתם מתוכן. נקודת המוצא של המאשימה הינה בסעיף 12 לפקודת הראיות, באשר רואה המאשימה בהודעות אלה בחינת הודאות חוץ של נאשמים 2 - 3.

1. גבי ברוך, על פי ת/85 ביקש ללמדנו כדלקמן: **"אני בעלים של חנות ירקות הפינה הזולה ברחוב בר אילן 36 ירושלים ואני מכיר את שמעון טובול מהשוק כעשר שנים ובשנה האחרונה הוא מתפלל איתי בבית הכנסת בשכונה שלנו.. בתחילת השנה בסביבות חודש ינואר שאלתי את שמעון מה הסיפור שמדברים עליו בשוק עם הצ'קים. שמעון אמר לי שהוא זייף צקים של אברהם עזרא גבאי בסכום של 5 מיליון ₪ כדי לתת אותם לאדם שלישי שלו הוא חייב כסף, מתוך זה מליון וחצי נפרטו בצייג'ים ושהוא לא התכוון שתהיה פגיעה כלכלית בגבאי הוא חשב שיעלו על זה לפני שהצ'קים יפדו" [שם, שורות 3-11].**

2. אהרון בר מימון, על פי ת/58 סיפר כי: **"אני זוכר שחודש אחרי הגשת התלונה במשטרה בתאריך 27.1.2015 הגיע לחנות של חמי בשוק הסיטונאי בחור בשם צביקה בנימין אני מכיר אותו בפנים לא הכרות אישית נכנס לחנות. אני וחמי ישבנו במשרד בקומה מעל החנות. נכנס למשרד וביקש מחמי: 'להרגיע את העניינים', 'להרגיע את המצב ויותר לא יגיעו צ'קים מזוייפים לחשבון'. חמי אמר לו: 'מה אתה לא מתבייש לזייף צ'קים? וקילל אותו' והוא השיב: 'זה נגמר, טעות ולא יהיה יותר' ולאחר מס' דקות עזב את המקום". יודגש, כי עד זה לא ידע לענות מה הקשר של צביקה לשיקים [ראה תשובתו בשורה 15]. בהמשך, לכשנשאל עד זה**

כיצד ידע שהצ'קים מזויפים השיב כי: "אשתי וגיסתי כל יום בודקות את הצ'קים שנכנסים לחשבון וראינו צ'קים שלא קשורים אלינו בשום צורה" [שורה 25] ובהמשך סבר, כי שמעון טובול הוא החשוד לדבריו, באשר: "חודש חודשיים לפני התלונה שמעון הביא לנו סחורה של פירות. חמי שילם לו עליה בצ'ק ולאחר כמה ימים התחילו להגיע צ'קים מזויפים. יש בן אדם שבא ואמר לנו שזה הוא". [שם, שורות 27-28].

ד. נתון עובדתי נוסף, המצביע על אי הבהירות המתמשכת שליוותה את המאשימה נובע מהעובדה, ששלושה מבין השקים המפורטים בסעיף 3 (ד) לפרק העובדות של אישום זה, אינם נחזים כלל להיות של חברת גבאי הנ"ל, אלא של "צ. י. מזון". כתב האישום אמנם תוקן בהסכמה בהתאם רק במועד מאוחר - עמ' 661 לפרוטוקול; וראה החלטתי שם, ואף את תמיהותי, שם. עם זאת, עתה כבר בפנינו שאלה האם לטענת המאשימה זויפו גם שקים אחרים, והתשתית הראייתית ביחס לאותו גוף, לוקה בחסר. עד התיקון האמור, לא נחקר איש ביחס ל-צ.י. מזון.

ה. אישום 4 - הדיון המסכם.

1. יש להבחין בין טענות המאשימה לפיה ביצעו הנאשמים דנן זיוף, בהן גלומים קשיים, לבין הטענות לשימוש במסמך מזויף, עבירה, שלרב משתלבת גם בקבלת דבר במרמה, כבפרשתנו. על יסוד כל האמור להלן, לא הוכח שמי מבין הנאשמים זייף, אך מוכחות שתי עבירות אלה, כלפי הנאשמים 2 - 3.

2. עדויות שני החלפנים, איצ'ר ובג'יו, נאמנות על בית המשפט.

3. עדויותיהם אף תומכות זו בזו, שתיהן גם יחד תומכות בעדויות מלול, מושיקה וקלפהולץ, וכל החלפנים, יחד ולחוד תומכים בשאר ראיות התביעה, הן ביחס לדרכי התרמית והאלימות של הנאשמים, ובפרט ביחס למועד הקריטי - 10.7.15, כמועד שתוכנן מראש. יתר על זאת, כל אחד משני החלפנים דנן

מפליל נאשם אחר, ואולם, הקשר בין שני הנאשמים, עולה בבירור מעבירת הליבה שבבסיס תיק זה: אין חולקין, אף לשיטתם, שבתקופה הרלוונטית פעלו הנאשמים 2 - 3 בצוותא, וכאשר שני חלפנים מתארים התנהלויות דומות, יש לכך ערך ראיתי.

4. וכאמור, העובדה שהשקים מזויפים - מוסכמת;

5. ואולם, טענת המאשימה לכך שהנאשמים דנן, הם שזיפו - מוקשית. ראשית, גם לשיטת המאשימה, עדות ישירה לזיוף שבוצע על ידי נאשמים אלה, אין כלל בנמצא; שנית, בנסיבותיו של הליך זה, ובשים לב לנאשמים דנן, לא כלאחר יד ניתן לקבל את טענת הזיוף, ואבהיר. הנאשמים - סוחרי ירקות. זירת העסקים מבחינתם - בטווח שבין מגדלי ירקות, ספקים ושאר מתווכים, לבין הרוכשים. ומנגד, זיוף, בוודאי - זיוף של שיק, טעון מומחיות בתחום אחר לחלוטין, ומה גם שמודפסים שקים בדרך מיוחדת שנועדה מלכתחילה לצמצם את החשש לזיוף. הדפסת פנקסי שקים, אף טעונה דפוס שיתאים לכך, ציוד וידע ייחודיים ביותר. עצם ההנחה שבכחם של סוחרי ירקות אלה, להדפיס פנקסי שקים מזויפים, אין בידי לקבלה כפשוטה כלל ועיקר; שלישית, מתבססת התביעה על עדויות עקיפות, שאפילו אהיה נכון להכיר בקבילותן, לא בנקל יהא נכון לראותן כעדויות העשויות להוות בסיס למסקנות ברמת וודאות שמעבר לתחום הספק הסביר; ורביעית, ניכר מאישום זה, שלא נבחן ברמת היסודיות הנדרשת מהמאשימה, ודי שאזכיר, שאחדים מהשקים שמסר הנאשם 2 לחלפן בג'יו, משוכים על חברה אחרת (לא - גבאי), והדבר נעלם לחלוטין מפרטי כתב האישום המקורי. ובהינתן שכך, יש לשאול, האם לדעת המאשימה זויפו בכלל שקים של מספר חברות? ראוי לאי בהירויות אלה, שתיזקפנה לחובת המאשימה.

ו. לסיכומי של הדיון באישום 4 - מסירת שקים מזויפים לשני חלפנים וקבלת תמורה, מוכחת ומבוססת, ועל בית המשפט להרשיע כל אחד מבין הנאשמים 2 - 3 בעבירה על סעיף 415 וכן על סעיף 420 לחוק העונשין.

ז. ובתוך כך בולט עוד, שמתקדדת הפרשה בשניים מבין הנאשמים דנו, וככל שהוכח שגם בפרשה זו נקטו בדרכי רמיה, יש בכך חיזוק נוסף לדרכי התנהלותם ומעורבותם בעבירות מאותם סוגים כלפי מגדלים וחלפנים, באותה תקופה.

11. מבחן מהלך העסקים הרגיל - כמבחן עזר רב חשיבות במשפט כלכלי

א. חלף עדותו המפוקפקת של מאמון, למשל, שאליה אתייחס בהרחבה בהמשך, היה, לטעמי, על המאשימה, על יסוד ראיות שבפני בית המשפט, לגלות עירנות לחשיבות המתפתחת בפסיקה הכלכלית (ולאו דווקא הפלילית), למבחן מהלך העסקים הרגיל, כמבחן עזר רב ערך לבחינת הלגיטימיות והסבירות של התנהלות כלכלית. כמפורט להלן, למבחן זה חשיבות יתירה בפרשתנו, ובהיקף העולה שבעתיים, על כל דיון בעדות פרטנית, ממאמון ועד למעורבים אחרים.

ב. אך תחילה, לפסיקה המתפתחת המבססת את מעמדו של מבחן זה. מבחן זה זוכה בפסיקה המתייחסת להליכים כלכליים (לרבות לעבירות תרמית, עבירות מס, עבירות על חוק ניירות ערך, הלבנת הון, וכל כיוצא באלה), למעמד הולך וגובר -

מהלך העסקים הרגיל משמש מבחן עזר לצורך מענה על שאלות בתחומי משפט שונים (ראו למשל, בדיני ראיות: ע"פ 4004/93 יעקובוביץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(1) 133 (1996); בדיני קניין: דנ"א 2568/97 כנען נ' ממשלת ארצות הברית, פ"ד נז(2) 632 (2003); בדיני חדלות פרעון: ע"א 4269/11 עו"ד יהודה ברמי נ' רו"ח עופר אלקלעי, מפרקה של חב' אקסלרוד יאיר חומרי בניין בע"מ (פורסם בנבו) (19.6.2013)). לא למותר לציין כי השאלה האם פעולה מסוימת נעשתה במסגרת עיסוק זוכה לעיתים להכרה אף בנוסחה המפורש של החקיקה הפלילית... [ע"פ 6434/15 מדינת ישראל נ' עבד אל חכים שביר, 4.7.2017].

ג. ומכאן - לפרשה דנן. אכן, אין על הפרק, אלא, כאמור, מבחן עזר, אך גם לו יש ערך רב. אין פשוטה יותר מהקביעה, שבמהלך עסקים רגיל, רוכש הסיטונאי את הסחורה מספקים, מוכר אותה הלאה, ומה לי, עתה, עם נמכרה היא למאמון, אולי לחברה אחרת של שי זקן, או לצד

שלישי אחר כלשהו, ואת התמורה מפקיד בחשבון הבנק של החברה. לאחר מכן, מן הסתם, יש בחשבון הבנק כספים שבכוחם 'לכסות' שקים נדחים שנמסרו לספקים - ובענייננו: מגדלי הירקות. ואם לא הופקדו כל הכספים שנתקבלו תמורת הירקות בחשבון הבנק של החברה, די בכך - רק בכך - כדי ללמדנו על מהלך עסקים חריג, על כל המשתמע מכך. ודווקא את השקים של מאמון, בעל חשבון מוגבל, שישה שקים חסרי כיסוי, כל חמישה ימים, אחד נוסף, הקפידו הנאשמים להפקיד. ויודגש: ניכר, שלא זו בלבד, שאין על הפרק אירוע נקודתי של פריטת שיק, אלא שמקומן של פריטות תמוהות בהתנהלות העסקית של החברה היה נרחב ושיטתי. זאת, אף ללא כל ביטוי בספרים.

ד. ובהמשך ישיר לאמור. התבצעו, כאמור, העבירות במסגרת חברה פרטית. אך מרב עיסוק במאמון אדעים, נשתכחו למאשימה לחלוטין דיני החברות. סעיף 1 לחוק החברות אף נטע את מבחן מהלך העסקים הרגיל בחקיקה. וכך מוגדרת עסקה חריגה בחוק החברות, ואקדים ואדגיש כבר עתה, שההגדרה רלוונטית בפרט (אם כי, לא רק) לחברה שנקלעת לחדלות פירעון, בדיוק כפי שקרה לחברת רוי רום רוי חלוקה בע"מ:-

"עסקה חריגה" - עסקה שאינה במהלך העסקים הרגיל של החברה, עסקה בתנאי שוק או עסקה העשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכוש או התחייבויותיה."

אכן, הקשרי חוק החברות, מעט שונים. עם זאת, התפיסה לפיה טעונה התנהלות עסקית חריגה, גישה זהירה ומוקפדת, ולעתים יש בה אף כדי להחשיד, הוכרה כאמור, בפסיקה ובחקיקה, וראוי היה שיינתן לכך המקום המתאים גם בטיעונים שפורטו בהליך זה. זאת, בפרט, באשר, גם לשיטת הנאשמים עצמם, התנהלה כל הפעילות בחברה שנרכשה מזקן.

ה. בפני בית המשפט שני מסמכים שכבר צוינו, ת/80 - מסירת שקים לחקלאים (ונלמד מהמסמך על אלה שנפרעו וגם על אלה שחוללו, מאחר ונרשם בהם זמן פירעונם, לאחר 10.7.15); וכן בפני גם ת/83, דף התנועות בחשבון הבנק של החברה. אלה נדונו כבר לעיל. ועתה לשאלה הבאה: אף בהינתן שלא ידעו הנאשמים, ולא היה עליהם לצפות, ששיקים שמקורם במאמון לא יכובדו, האם אכן שיקפה התנהלות הנאשמים מהלך עסקים סביר? ער אני לכך, שהראיות שבפני מתמקדות בחלפנים שקיבלו שקים שחוללו. ואולם, מנקודת מבט

הנאשמים, הרי סברו, ולפחות כך משתמע, שהניחו הם שייפרעו. אך במקום הפקדתם בחשבון החברה, פנו לחלפנים.

ו. ומהו סכום השקים הגדול ביותר שבכל זאת הופקד? השקים הנדחים של מאמון, מיום 10.7.15 ואילך. אלה, שחוללו. ברם, גם שקים אלה, כפי שכבר צוין, אינם מתיישבים עם צפיה לעמידה במבחן העסקים הרגיל. מדרך העולם, זורמת התמורה ברצף סביר מהקניין (יהיה אשר יהיה) במקביל לאחר רכישתה. סך של 2,100,000 ₪ נמסר, כזכור, בשישה שקים עוקבים, מיום 10.7.15. ברם, קבלת שקים בסכומים עגולים חסרי תקדים ביחס לעסק הנדון, שזמן פרעון כל אחד מהם חמישה ימים לאחר קודמו, תמוהה על פניה. ספק אם מתיישב הדבר עם מהלך עסקים רגיל של סוחרי ירקות, שרכשו סחורה ברציפות מקובלת, ומן הסתם, מכרה בסמוך.

לשון אחר: בהתנהלות עסקית סבירה ורגילה, מי שמוסר שקים נדחים לספקים, ואת התמורה או לפחות חלק נכבד ממנה, שנתקבל עבור מכירתה אינו מפקיד באותו חשבון בנק, מה לו לטעון שמגלה הוא להפתעתו שאין די כסף בחשבון והשקים - "חוזרים - אכ"מ". מה יותר פשוט מזה. מכאן, שאפילו אניח לעדויות רבות בהיבטיה השונים של הפרשה, די בכך שאפילו הנאשמים לא העידו שהקפידו להפקיד כל שיק שקיבלו בחשבון הבנק ממנו אמורים היו להיפרע השקים הנדחים שמסרו למגדלי הצפון, כדי להוות חיזוק רב ערך לכוונת המרמה בעבירת הליבה שבמוקד הליך זה. ואם במקום הפקדת השקים בחשבון הבנק, ניסו הם לפרטם אצל חלפנים, בין בדרך זו, ובין אם אחרת, עד מהרה התרוקן החשבון, והשקים חזרו. ובנוסף, יצטרפו לאמור פרקים נרחבים נוספים של הדין דלעיל. גם השקים שקיבלו הנאשמים ממאמון בסכומים עגולים, שיק לכל חמישה ימים, ממי שחשבונו מוגבל, ומעולם, קודם לכן, לא נתקבל ממנו שיק שגם נפרע, אינו חלק ממהלך עסקים רגיל.

סיכום ביניים.

משהוכח, שהיתה בידי הנאשמים תמורה שוות ערך לכסף, גם אם בירקות, שלא נרשמה ודווחה, ואפילו אם בהמשך, אולי, יפסידו הם דבר, באותו רגע, כבר בוצעו עבירות התרמית, עבירות המס והלבנת ההון. עסקה נתונה עם כל מגדל נתון, מסתיימת בשניה בה עברה לידי הנאשמים הסחורה, או שמסרו הם את

השיק, המאחר שבשני אלה. וכל זאת, ובלבד שידעו הם, פוזיטיבית שהשיק לא ייפרע, והדברים מוכחים מעבר לכל ספק סביר. זהו הרגע הקריטי לבחינת כשרות מעשי הנאשמים ביחס לכל אחת מבין עסקאות הרכישה, גם אם אולי, אחר כך התרחשו אירועים לא ברורים. כלל ועיקר: אין באירוע עסקי מאחר, גם אם אולי נגרם בו הפסד (- ולהערכת לא הפסידו הם), וגם אם לא הכל ברור, כדי להפקיע את המשמעויות העולות מעסקה קודמת (- הרכישה מהמגדלים), שזה עתה הגיעה לסיומה המלא. משכך, גם הדרך להוכחת העבירות על פקודת מס הכנסה ועל החוק לאיסור הלבנת הון, כבר תהיה קצרה.

מישור השוק הסיטונאי

12. מישור השוק הסיטונאי - ההתנהלויות בשוק הירקות הסיטונאי, ועדויות מאמון אדעים, ושי זקן

כוונת התרמית כלפי החקלאים, מוכחת, כאמור, ללא קשר למאמון, לשי זקן, ולכל שאר העדויות הנוגעות למעשי הנאשמים, בשלבים שלאחר שנסתיימה כל עסקת רכישה נתונה ממגדלים. ואשר למישור השוק הסיטונאי, כפי שכבר צוין, בניגוד לעמדת המאשימה, אין בפני בית המשפט תשתית ראייתית סדורה, קוהרנטית ואמינה - ומן הכלל, אל פרטיו הרבים.

א. **שלושה קדקדים לעיסקה.** הן לשיטת המאשימה, המבקשת להתבסס בעיקר על מאמון אדעים, לצידו על שי זקן, ובהמשך גם על עדים נלווים נוספים, והן לשיטת ההגנה, עיקר ההתנהלות היתה במסגרתו של משולש ששלושה קדקדיו הינם - הנאשמים דן (ולשלב זה אראה בהם מקשה אחת), מאמון וזקן. התזה בה נוקטת המאשימה, הינה, שמאמון הינו עד תביעה מרכזי שבפיו ללמד על ההתנהלות. זקן, עד מחזק משמעותי. וכל אלה נתמכים בעדים נלווים רבים מספור.

כפי שכבר צוין, ומטעמים שיפורטו עתה, אין לבית המשפט נכונות לאמץ את עדויות מאמון וזקן. בוודאי לא כעדים שעדותם עשויה להוות בסיס להרשעה בפלילים. על פני הדברים, מעורב מאמון עד צואר בהתנהלויות, ספקות רבים ניכרים גם ביחס לזקן, ולכל הפחות, יש בתמונה המתקבלת כדי ללמדנו, שמצויים אנו במרחבי הספק. וממילא, ככל שביחס לעדותם תתבקשנה מסקנות כאמור, גם בגרסת עדי החיזוק (כגון עובדיו של שי זקן ועוד), כבר לא יהא

כדי לספק. לבית המשפט אף מעט לא ברור, מדוע, כאשר יש למדינה די והותר ראיות לביסוס עבירת הליבה (- רמיית המגדלים), נדחקה היא לעדויות מעורבים בהתנהלויות בשוק הסיטונאי, כשכל אחת בעייתית יותר מהשניה. ויפה עמדו על כך גם הסניגורים בטיעוניהם, וכמובן, לא במקרה, דווקא בכך בחרו להתמקד ולהרחיב, בפרט בסיכומיהם.

ב. **גרסת מאמון.** אין חולקין, שהיה מאמון בעליה של חברה בשם - "יסור נקיון שמירה ובניה בע"מ". לפחות לצורך פסק דין זה, מאמון אדעים והחברה - חד הם, ואין משמעות להבדל ביניהם. כרקע, תיאר בחקירתו הראשית מאמון, כי "ניר, שמעון וצביקה אני מכיר משוק מחנה יהודה. את שמעון אני מכיר מגבעת שאול" [עמוד 13, שורה 21 לפרוטוקול]; ובהמשך: "פנו אלי שלושתם, ניר שמעון וצביקה, ואמרו לי שהם רוצים להעביר את הפירות על השם שלי בכרטיס אצל חברת רוי רום שיווק פירות וירקות בגבעת שאול. החברה של שי זקן" [עמוד 14, שורות 9-10 לפרוטוקול]. בהמשך דבריו, תיאר את הקונספציה שהיוותה בסיס למהלך בו נקטו, לגרסתו, הנאשמים: "החנות שאני משווק אליה והיא מוכרת לי בשוק, משווקת בשווקים. על זה הוא מקבל 10 אחוז, קומיסיון. הם פנו אלי ורצו שיעבירו את הסחורה הזו על כרטיס שלי שנמצאת אצל רוי רום. אמרו לי שהסחורה הזו היא פירות מהצפון. הם רוצים להעביר את הסחורה על הכרטיס שלי. שי זקן בעל החברה הזו נותן לי שיקים עבור הסחורה שהם יעבירו על השם שלי ואחרי זה אני אעביר להם את הכספים האלה. הם רוצים שאני יעביר את זה על השם שלי כי יש להם דברים שלהם ושאני אגיד אחר כך שאני חייב להם כסף כי הם לא רוצים לשלם לאנשים, ואם חקלאים שואלים אותם יגידו להם שבן אדם חייב לנו כסף ושיעביר לנו את הכסף, נעביר לכם. על זה אני מקבל סכום של 200,000 ₪, וגם לתת להם שיקים שיראו לחקלאים שהשיקים האלו חזרו ואני לא משלם להם" [עמוד 14, שורות 15-23 לפרוטוקול]. גם את ההתנהלות בהמשך הוסיף ותיאר - "אני העברתי להם את השיקים שהחשבון שלהם מוגבל, שיראו לחקלאים, וגם שלא ישתמשו בהם אחר כך. זה רק סתם ניירות. הם יראו לחקלאים שהבן אדם הזה חייב להם כסף והוא לא מעביר להם. זה בסביבות 2 מיליון ₪. הסחורה רשומה על השם שלי בחברת רוי רום. אני קיבלתי שיקים מחברת רוי רום, משי זקן, שיקים על כמה פעמים. בהתחלה קיבלתי שיקים של 300 ו-400 אלף ואני ניכיתי אותם אצל אמנון, שהוא חלפן צ'ינג' שנמצא בתלפיות, ניכיתי את השיקים והעברתי את הכסף אליהם -

לשמעון וניר, הם קיבלו את הכסף. את השאר קיבלתי עשר שיקים של 150 אלף כל שיק משי זקן, הלכתי עם השיק הראשון לצ'ינג' ליסיג בתלפיות וניכיתי אותו אצלו. נתתי להם מהשיק הזה 130 אלף, השארתי את ההפרש אצלי, את שאר השיקים העברתי לכפיר בסיג בהוראה משי זקן. חתמתי לכפיר על עסקת הניכיון ולא קיבלתי על זה כסף, הם קיבלו את הכסף, אני לא יודע מי זה "הם", כפיר יודע" [עמוד 15, שורות 9-19 לפרוטוקול]. והרווח של מאמון, לגרסתו, הועמד על 50,000 ₪ [עמוד 16, שורה 12 לפרוטוקול]. כהשלמה סיפר עוד מאמון שנתבקש להשיב לכל החקלאים שהוא חייב כספים לנאשמים, ושאר דברי כיבושים כדי להרגיעם. אף תצהיר התבקש לערוך והכל - כדי להרגיע את אלה שמכרו סחורה לנאשמים ולא קיבלו את כספם: "ניר ביקש ממני, מישהו מתקשר אלי מהחקלאים ושואל אותי אם אני חייב להם כסף, לשמעון וניר, לענות לחקלאים האלה שאני כן חייב להם כסף ועד שאני אסתדר עם עצמי אני אחזיר להם את הכספים שלהם. התקשר אלי אחד קוראים לו חסן מהצפון שמכר להם תפוח עץ ושאל אותי אם אני חייב להם כסף או לא. עניתי לו ואמרתי לו כן. פניתי לשמעון, התקשרתי לטלפון שלו, ואמרתי לו שהתקשר אלי חסן ושאל אותי אם יש חוב או אין חוב ואמרתי לו כן יש חוב ושאר אלה שהמצב שלי טוב אני אחזיר להם את הכספים שלהם... ניר התקשר אלי כמה פעמים לעשות תצהיר שאני חייב לו כסף, אצל עורך דין. הכין את התצהיר, אני לא הלכתי לעורך דין ולא חתמתי עליו. בפועל אני לא חייב לו כסף. ועוד דבר, פתאום אני רואה שעשה את התצהיר לבד וחתמו עליו, ואני לא יודע מזה. את זה ראיתי במשטרה" [עמוד 17, שורות 13-23 לפרוטוקול].

ג. **מאמון ומעשיו - לשיטת ההגנה.** גם ההגנה, ביקשה, כאמור, להיאחז במאמון תוך שטענה, כי אכן רימה מאמון את הנאשמים, גרם בכך לקריסת החברה כפי שהם אמרו ללקוחותיהם כשהשיקים שמסרו חזרו - ראה בהרחבה בפיסקה שיוחדה לקו ההגנה בו נקטו הנאשמים, וביחס למאמון, בפרט בדברי הנאשם 1, ועיין לעיל.

ד. **מאמון: מחלוקת אמיתית, ואי בהירות ממשית.** כאמור, ניתן במעט לומר, שבבסיס המחלוקת, טענות בדבר נסיבות שונות בתכלית לשקים של מאמון. בעוד שלטענת התביעה, נועד הקשר מלכתחילה לכך, שיוכלו הנאשמים להציג לנושיהם שקים שחזרו, כדי 'להוכיח'

שנפלו בשל עוולותיו של אחר, מאמון; לטענת ההגנה, מאמון באמת רימה אותם, ואילו כיבד את השקים שנתן, לא היה בא תיק זה לעולם כלל. ברור עתה לבית המשפט, שבמשך תקופה ממשית סברו הצדדים שנדרש בירור ההליך, למען יבחר בית המשפט בין התזה של התביעה שראתה במאמון עד תביעה מרכזי, לבין ההגנה, שסברה שניתן ללמוד מחקירתו דווקא את חפות הנאשמים, ולהיווכח שנפלו קרבן למאמון. ברם, על יסוד משקלו של האמור להלן, והגם שאף את גרסת ההגנה לא אטה לקבל, אינני בדעה שניתן לראות בדברי עד כמאמון בסיס להרשעה.

1. ראשית אזכיר, שהוא נאשם בעצמו בהליך אחר, ועל פני הדברים קשה להניח שלא היתה לכך השפעה על עדותו. מטעמים לא ברורים, ובצדק תמחה על ההגנה, מדוע, למרות שהיתה לו נכונות להודות, הודה הוא והורשע, רק במקביל לסיכומי הליך זה. גם הוא הורשע בקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ובעבירה על חוק איסור הלבנת הון. מי שנוקט בדרכי רמיה - לא כלאחר יד יכולה המאשימה לטעון שעל בית המשפט לקבל את מלוא גרסתו, והרי, אין המדובר בעד מדינה או כיוצ"ב. זוהי לשיטת המאשימה העד המהווה עמוד תווך לכתב האישום. לא בכדי, לא היתה דעתי נוחה מכך, ואת הדין הראיתי בחנתי מכיוון של ראיות אחרות.

2. שי זקן, שלא בכדי נמצא לנכון להביא את גרסתו, ויודגש: עד תביעה בעצמו, נעדר, גם הוא, כל אמון במאמון - ראה עמ' 124 שורה 16 לפרוטוקול. עד כדי כך לא מאמין זקן למאמון, שברגע בו הבין שהפרשה מסתבכת, עשה כל מאמץ למנוע ממאמון לפדות שקים שהיו בידיו: **"מה שיכולתי למנוע תשלומים למאמון, מנעתי"** [עמ' 126 שורה 8], ובמפורש: **"אמרתי לצ'ינג' לא לתת למאמון לתת את הכסף לי..... רק לא למאמון"** [שם, שורות 15 - 17].

3. ואף מהותית, גרסת מאמון מפוקפקת. לבית המשפט, בכל הצניעות, נסיון רב עם חייבים שאינם מכבדים את התחייבויותיהם, ובמקביל עם נושים המתמודדים עם המצב אליו נקלעו. טענת מאמון, שנועדה להתקשרות עימו רק כדי לאפשר לנאשמים להציג

לנושיהם שקים שחזרו, אינה משכנעת. נושים, מדרך העולם - חפצים בכספם, ואין מדרכם לבקש ראיות מהחייב, שיוכחו את נסיבות נפילתו. אין הדבר מעניין כלל את הנושים. לא מתעניינים כלל נושים בנסיבות הסתבכותו של החייב, אלא רק בשאלה האם וכיצד יזכו לכספם. לפיכך, עצם הטענה, שעשו הנאשמים את שעשו, רק כדי להפיס את דעתם של החקלאים, לאחר שיציגו להם הנאשמים את השקים של מאמון שחזרו, אינה נראית לי. אכן, היו אחדים מבין החקלאים שהזכירו בגרסתם שטענו בפניהם הנאשמים, שסוחר מחברון גרם לנפילתם. אך מכאן, ועד לעדות שתוכל להוות בסיס לכתב אישום כזה, רחוקה הדרך. נרמז, שייתכן, ונעשה הדבר, אם בכלל, כדי שיהיו שקים חוזרים להציג כראיה דווקא לחוקרים, אם וכאשר תיפתח חקירה. דווקא בתזה זו מוצא אני הרבה יותר הגיון. אלא, שמשום מה, לא כך סבורה המאשימה, ותחת זאת העדיפה היא לבקש מבית המשפט לאמץ את עדות מאמון במלואה, על קרבה, ועל כרעיה.

ה. **שי זקן - הערות ראשונות.** ומכאן לצלע השלישית - שי זקן. עדותו - מעמ' 117 לפרוטוקול. ראשית, אישר הוא היכרות רבת שנים עם הנאשמים [עמ' 118 שורה 2 לפרוטוקול], אישר הוא את מכירת החברה תמורת 50,000 ₪ [עמ' 118 שורה 16], גרס ששם החברה אמור היה להשתנות אך כידוע, עד היום - לא שונה [עמ' 119 שורה 5], וחשוב מכך שגרס, כי - **"היה לי הסכם שניר משווק את הסחורה רק אצלי, הסכם בלעדיות"** [עמ' 119 שורה 19].

א. **שי זקן, והחברה שמכר לנאשם 1.** כבר בשלב מוקדם זה של הדיון בעדות זקן, מתחייבת השאלה, האם לא סביר, שמי שמוכר חברה בבעלותו תמורת סכום תמורה (- ועיין לעיל), לנאשמים אלה, אותם הוא מכיר, גם לגרסתו הוא, הרבה שנים, ועוד בתנאי בלעדיות, מצוי בכל פרטי התנהלותם. אין אדם מוכר חברה שבבעלותו, וששמה דומה לחברה בה הוסיף והתנהל, למכריו, תוך הסכמה על בלעדיות, "סתם". את ההבנה המקורית תיאר בהמשך: **"שיווקתי את הסחורות בהתאם לשיטה. בשיטת הקומיסיון, שיטת העמלה. ניר היה מספק לי את הסחורות, אני מוכר אותן, ומשלם לו בהתאם למכירה שאני מוכר בניכוי, אם אני ביצעתי את ההובלה אני מחייב הובלה ואם לא, רק קומיסיון, עמלה. כשאני אומר ניר ואני, הכוונה היא לחברות"** [עמ' 120 שורות 3 - 7]. הוא אף אישר שבהקשר זה ראה, מעת לעת, את הנאשמים האחרים [שם, שורה 10, עמ' 122 משורה 20, ועוד]. כבר בשלב זה

ברורה מעורבותו העמוקה בהתנהלות המשולשת במישור השיווק. במסגרת הדיון במישור המגדלים, כבר נתתי ביטוי לתפיסתי, עד כמה גלומה חשיבות בתיקים כלכליים, למבחן ההתנהלות העסקית הסבירה. בוודאי, כמבחן עזר לבית המשפט, כפי שקובעת הפסיקה, ועיין לעיל. בשלב זה, מחויב אני למסקנה, שאין לך עסקה יותר בלתי סבירה ממכירת החברה על ידי שי זקן לנאשם¹. וגם אם, במקביל, זו ראייה רבת חשיבות לחובת הנאשמים, כך הדבר גם כלפי שי זקן. אין לחברות מסוג אלה, נכס יקר יותר מהמוניטין שלהן, מאמינותן. התיבות "רוי רום", מזוהות מימים ימימה עם שי זקן. בלתי סביר בעליל, שבעל עסק אמין, יסכים מרצונו החפשי, למכור חברה שבבעלותו המלאה, בעלת שם דומה מאד ומטעה לחברה שבה הוא פועל, לאחרים "סתם". ואם, כגרסתו, ביקש לרכוש מהנאשמים סחורה בבלעדיות, כי היה כדאי לו, מה מנע ממנו לומר להם, שירשמו חברה לעצמם, ירכשו ירקות, ואחר כך, ימכרו לו. אולי אפילו בבלעדיות. כללו של דיון - מכירת החברה לנאשם¹, אינה מתיישבת בכל דרך עם מבחן ההתנהלות העסקית הסבירה, ובנסיבות אלה, אין שי זקן עד, שניתן להתייחס אליו כאל עדות בלתי תלוי, נטול פניות, וכזה שאת גרסתו ניתן לקבל ללא עוררין. זאת - ועוד.

ז. **שי זקן: המשך פעילות גם לאחר כניסת מאמון לתמונה, כאשר הרציונל העסקי, לדעתו הוא "באוויר".** ואולם, למרות הסכם הבלעדיות, וכשלעצמי לא ברור לי גם כיצד מתיישב הדבר עם הסכם הבלעדיות, בשלב מסוים נכנס לתמונה מאמון. וכדברי שי: **"ניר בתקופה שהוא עבד איתי, הייתה לו טענה שהוא מפסיד כסף בצורה הזאת, בצורה של הקומיסיון. הטענה הזאת הייתה באוויר. במחירים שאני מקבל, במחירים שאני מוכר והוא קונה, הוא מפסיד כסף. בשלב הזה הייתה את האפשרות שניר לא יביא סחורות, שיפסיק להביא, והיה לו אפשרות למכור את הסחורות האלה במחיר סגור לאחרים. כשהסחורות האלה שווקו, הוא מכר אותן למישהו אחר, או לאחרים, זה שאני יודע עליו שניר מכר לו הוא שיווק אצלי, מאמון, ניר מכר למאמון ומאמון שיווק את הסחורות אצלי"** [עמ' 123 שורות 9 - 18]. למרות שדעתו על מאמון אותו כבר הכיר מזמן בשוק, ידועה, והדברים פורטו לעיל, לא העלה שי על דעתו כלל לנתק קשר עם הנאשמים. זאת, למרות שמקומו של מאמון נתפס בעיניו כחסר הגיון ("באוויר"), ולמרות שייתכן שמתוקף הסכם הבלעדיות היה לו מעמד לטעון כלפי כניסת מאמון לסיפור, באופן בעייתי מבחינת הסכם הבלעדיות. הרי לא כך הבין שי את ההתקשרות מתחילתה, ודעתו על מאמון - ידועה.

ח. **שי זקן: היחיד שהשכיל להציל כספים לעצמו, לעדותו.** העיד בהמשך שי זקן, שכזכור, סבר, שהוא בדרך להסכם בלעדיות עם הנאשם 1, שכבר הסכים להעביר שקים למאמון: "כן, מאמון קיבל שיקים ממני. השיקים היו דחויים. בשלב הזה שהשיקים היו דחויים ואני ראיתי שני קרס והיו תשלומים שאני מחויב כלפי החברה שלי, רוי רום שיווק פירות, בשלב הזה דאגתי כמה שפחות לתת למאמון ושלא יגיע בכסף ואני לקחתי אותו. כל מה שהצלחתי למנוע ממאמון לקחת, מנעתי, מהכספים האלה. אני חושב שחלק הוא לקח גם לא בשיקים, אני לא בטוח, שיקים לפני התשלומים האחרונים. אני באמת לא זוכר, אני חושב" [עמ' 125 שורות 7 - 11 לפרוטוקול]. לאחר שהבין ששם את כספו על קרן הצבי - "חלק מהשיקים נפדו, חלק לא נפדו. דאגתי שמה שנפדה והצלחתי לשים יד, לקחתי. יש כספים שהייתי מחויב להם כלפי החברה שיווק, שהיו בה חובות כתוצאה מכרטסות פתוחות של לקוחות, שהבנתי שהכרטסות האלה ילכו לאיבוד, הכספים ילכו לאיבוד, אם הכספים יגיעו ליד של מאמון... אלה שכן מאמון פרע, אני לא יודע כמה בדיוק ולקח לעצמו, אלה שהוא פרע דרך הצינג' הצלחתי דרך הצינג' כי הוא, הצינג', רצה את האחריות האישית שלי על השיקים ופה ניצלתי את ההזדמנות הזאת כן לקחת את הכספים האלה דרך האחריות האישית, שיעביר אותם אליי, דאגתי שהצינג' יעביר את הכספים אליי". [עמ' 125 משורה 17 עד עמ' 126 שורה 13 לפרוטוקול]. מי שלקח, כספים, גם אם ניסה להסביר את הנסיבות לכך, היה, אפוא, שי זקן. מוצא אני בעייתיות בגרסה זו אך ניתן לגלות טעם בדברי בא כוח הנאשמים 1-2 שבמצב בו לאחד מעדי התביעה העיקריים (- שי) יש שליטה על הכסף ודואג הוא לכסות באמצעותו חובות שונים, שלא בהסכמה, נדרש בית המשפט לזהירות בעדותו.

ט. בשולי עדותו של שי זקן, שמע בית המשפט שניים מעובדיו - אירית יששכר שהיתה מנהלת חשבונות ומשה זקן, קופאי. בתמצית הדברים, העידו הם על ההתנהלות העסקית בין הנאשמים ומאמון לבין שי זקן, אך ביוענו, לשיטת כל הצדדים, שהתנהלות כאמור היתה, ספק עד כמה היה בדברי עדים אלה כדי לתרום. מעל הצורך אך אציין שככל שנדרשת המסקנה שלא ניתן להשתית על עדות שי זקן מסקנות של ממש, מקרינה מסקנה זאת גם על משקל עדויות עובדיו. בין היתר ביקשה המאשימה להגיש בדרך זאת כרטסות ששיקפו את הנהלת החשבונות שהתנהלה אצל שי זקן אך, לאחר שהגיע בית המשפט כאמור למסקנה שקיים קושי לבסס מסקנות לחובת הנאשמים על עדותו של שי זקן, מקרין הדבר גם על עובדיו, שיש להניח שלא

עשו אלא את שביקש מהם מעבדים. ואם בכך אין די, אף מוצא אני טעם בטענות ב"כ הנאשמים
1 ו - 2 בסיכומי, עת הדגיש עד כמה התקשתה יששכר על דוכן העדים לזכור דברים שלטענת
המאשימה מסרה בהודעותיה במשטרה [ראה מעמוד 1251 לפרוטוקול הסיכומים].

שי זקן, משפטי סיכום - מוכחים מספר רכיבים המכבידים על בית המשפט לראות בו עד
שניתן לאמץ את גרסתו: נסיבות מכירת החברה לנאשם 1, לרבות עצם ההחלטה לעשות כן; אף
החלטתו להתקשר בהסכם בלעדיות עם הנאשם 1, אין לקבלה כמובנת מאליה; הסכמתו
לכניסת מאמון לתמונה, למרות שידע פוזיטיבית, לגרסתו הוא, את טיבו של מאמון, ולמרות
שדעתו על מאמון היתה שלילית ביותר; כל זאת, כשמלכתחילה הוסכם על בלעדיות בציר שבין
הנאשם 1 לזקן, ומקומו של מאמון וחיוניותו לעסק היו "באור".

ועם כל זאת: גרסת ההגנה אינה הגיונית יותר. הגם שבמוקד הדיון בפרק זה עמדו עדי
י. התביעה, שעל עדותם נתבקשתי לבסס מסקנות לחובתם, לפחות יוער, שגם גרסת ההגנה,
בעייתית, וגם אותה אין לקבל. עולה בבירור, שידעו הנאשמים את טיבו של מאמון. לא מאד
סביר, שהסכימו למכור את כל הסחורה שרכשו מהצפון, לו, ורק לו, ללא כל בטחונות. מוכת,
שחשבונו - מוגבל עוד מתקופה שקדמה בהרבה לפרשתנו. ואולם, גרסה ההגנה, שמאמון
הרוכש של כל הסחורה שרכשו הנאשמים. זאת, לגרסתם, נוכח הבטחתו למחיר קבוע מראש.
וכי סביר, בהינתן שנראה בנאשמים כסיטונאים, שימכרו את כל מרכולתם למתווך מפוקפק
אחד ויחיד, נעדר חשבון בנק פעיל?! וזאת, כשקודם לכן, כשלגרסתם, היתה להם מערכת
יחסים עסקית סבירה מול שי זקן. ביקשו הנאשמים לשכנע בהגיון ההתקשרות עימו, בכך
שהוא הבטיח להם מחיר קבוע. שאלה גדולה היא, עד כמה הגיוני השיקול העסקי כפי שהוצג
על ידי ההגנה, ולא כלאחר יד ניתן לקבל, שהכנסת עוד סוחר במרווח שבין הנאשמים לבין שי
זקן, היינו אדם נוסף שגם רוצה להרוויח, כדאי היה לנאשמים, גם אם ניתן לטעון שנוסחת
'המחיר הקבוע', הקטינה את סיכניהם. ואולם, גם אם אניח שייתכן וניתן לקבל מידה של
הגיון בדבר, פשיטא ופשיטא, שאין כל הגיון שיבחרו בסוחר כה מפוקפק.

**פסקה נרחבת זו נועדה להבהיר מאילו טעמים אין דעתי נוחה משאיפת המאשימה לבסס את טענותיה
על עדויות מאמון וזקן. עם זאת, נכון היה לחתום את הדיון בנקודה זו לפחות בהערה דלעיל,**

שבמקביל לבעייתיות בעמדת המאשימה, גם התזה שבפי ההגנה אינה נטולת קשיים: רחוק מכך.

האישומים הנלווים

13. אישום מס' 5

א. במוקד אישום זה עבירות הלבנת הון שביצעו, על פי הנטען, שלושת הנאשמים בעבירת הליבה הנוגעת לירקות שנדונה כבר בהרחבה.

ב. האופן בו פורטו העובדות מתבסס על הנחת המאשימה, שאותה לא נכון הייתי לקבל, והקושרת בין מאמון לבין מעשי הנאשמים. כמפורט בהרחבה לעיל, הוכח ביצוע העבירות במישור המגדלים, והמועד הקובע לבחינת חוקיות המעשים הינו בסיומה של כל עסקה ועסקה בה נרכשו ירקות. מעל הצורך אבהיר כבר עתה, שלדידי, מצב בו בידי מי מבין הנאשמים שווי ערך לכסף, כגון ירקות, כמוהו כמצב שבו בידם כסף - אין כל הבדל.

ג. אין בנמצא, גם לגרסת ההגנה, ואשוב כבר עתה ואזכיר שעדותו הראשית של הנאשם 1 קצרה להפליא, רישום מוסדר של הרכישות בספרי החברה. חומר הראיות מצביע לכאורה על רישום קצת יותר מפורט בספרי החברה שבבעלות שי זקן, ואולם, כזכור, מי שרכשה את הירקות היתה החברה דנן, היא גם זו שמסרה את השיקים למגדלים שמשלב מסוים לא כובדו, ומדרך העולם היא זו שצריכה היתה לרשום את העסקים בספריה. במועד בו נסתיימה כל עסקה, ביצעה החברה הלבנת הון, ומכאן, לנאשמים דנן. אין מצד ההגנה אף ראיה או עדות, למשל מצד רואה חשבון, ביחס להתנהלות תקינה של הנאשם 1 במישור זה.

ד. ואולם, ככל שבמוקד - החברה עצמה, שאלה היא האם נכון לייחס את העבירה לכל שלושת הנאשמים. דומני שהגם שבוצעה העבירה, נכון ליחסה לנאשם 1, ולו בלבד. רק הוא היה בעלי החברה ומנהלה, וככל שחברה לא מנהלת את ספריה כראוי ומחזיקה בהון מולבן, את העבירה ביצעה היא, ובנסיבות העניין בעליה ו/או מנהלה.

ה. מן האמור עולה מסקנה פשוטה שבמועד בו נסתיימה כל אחת מבין עסקאות רכישת הירקות על ידי החברה, היו בידיה ירקות שנכון לראותם כשווי ערך לכסף. אך כל רישום בספריה, אם בכלל היו, לא בוצע. די בכך כדי לבסס את המיוחס. ואולם זאת, כאמור, אך ורק לגבי החברה [שבעצמה אינה מואשמת בכתב אישום זה] וכלפי בעליה.

ו. במקביל נתבקשתי על ידי המאשימה לשקול מתן ביטוי כספי לסכום המולבן. אין ביכולתי לקבוע סכום זה. ולכל היותר, אוסיף כדלקמן. מן הצד האחד, אין לי נכונות לסמוך על מסמכים מהשוק הסיטונאי, אך מן הצד האחר בפני ראיות ברורות לנקודת הזמן בה נסתיימה כל עסקה נתונה עם כל מגדל שנתן סחורה, וקיבל שיק שלא כובד. שווי הסחורה הבלתי משולמת, נכון לרגע קבלתה, ובידענו שלא נרשמה אף עסקה בספרי החברה, הינו סכום ההון המולבן, לאותו רגע. פרטי השיקים שלא כובדו וסכומם, מפורטים בת/80. נכון אני לקבוע, לפיכך, שלכל הפחות עומד סכום ההון המולבן על מצרף סכומי אותם שקים שלא כובדו, כמפורט בת/80. זהו שווי סחורה שנתקבלה בפועל על ידי החברה. באשר השקים חוללו והעסקאות לא נרשמו, זהו לכל הפחות שיעור ההון המולבן, נכון לרגע בו נסתיימה כל עסקה נתונה בנסיבות כאמור.

ז. ועם כל זאת, ללא קשר ישיר לעסקאות רכישת הירקות מהמגדלים, בפרשה נשוא אישום 2 גם הנאשם 2 עשה שלא כהלכה באופן המקיים עבירה לחובתו. בקבלו את הכספים מהחלפן מלול, בסך כולל של 316,070 ₪ ללא כל רישום עסקי על שמו הוא, עבר גם הוא עבירת הלבנת הון. עבירה זו המפורטת כלפיו בכתב האישום - מוכחת.

ח. סוף דבר, מוכח, שביצעו הנאשמים 1-2 עבירה על סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון.

14. אישום מספר 6

אישום זה מתייחס לעסקיו של הנאשם 1 קודם פרשתנו, בין שנת 2010 לבין שנת 2014. במישור הראייתי מתבססת התביעה על מסמכים מעסקו של שי זקן, ואולם באשר על הפרק ראיות שהוגשו בהסכמה, והמדובר בתקופה הקודמת לתקופה הבעייתית בה לא נכון הייתי לאמץ כלאחר יד את עדות זקן, רואה אני במסמכים אלה בסיס מספק [ראה ת/65, ת/66, ת/67, ת/70, ת/73, ת/76 ו - ת/77]. ומעבר לכך, ככל שנדרש בכל זאת

חיזוק לדברים, נמצא לשוב ולהזכיר שנאשם 1 לא מסר בעדותו הראשית כל גרסה במישור זה. עדותו היתה, כאמור, לקונית שבלקוניות, אין בה דבר כלפי המיוחס לו באישום זה ומדברים הדברים בעד עצמם. סכום הדיווחים על רכישות מספקים שונים שהחסיר הנאשם מספריו בתקופה זו - 1,751,635 ₪. וגם בחקירתו [ת/30] לכשנשאל בנושא זה - ענה בתחילה שאינו יודע והציע שיפנו חוקריו לרואה החשבון שלו, [שם, ראה בממוקד משורה 132]. משורה 151, כבר בחר לשתוק.

על פי האמור באישום זה, ביצע הנאשם 1 חמש עבירות על סעיף 220 (2) לפקודת מס הכנסה וחמש עבירות על סעיף 220(4) לפקודה ובחמש עבירות על סעיף 220 (5) לפקודה.

15. אישום מספר 7

א. אישום זה מתמקד בחנות ירקות שניהל מאז שנת 2008 הנאשם 3.

ב. בחקירתו בעניין שתק ויוטעם כבר בשלב זה שעומדת שתיקתו זו בחקירה לחובתו. הסבריו לטעמים שבעטיים שתק, לפיהם כבר קיווה להשתחרר והופתע שנקרא לחקירה חוזרת [עמוד 1097 משורה 1 לפרוטוקול] אינם מקובלים.

ג. בבית המשפט גרס כדלקמן: "תראה, אבא שלי נפטר בשנת 2012, עוד לא ידעתי כל כך מה לעשות, אבל פחות או יותר אני יודע שלא דיווחתי על הפירות וירקות. ושכרתי רואה חשבון עכשיו שמטפל לי בכל כבר שנה.. לא ידעתי איך להתנהל מול זה. אני לא טלית שכולה תכלת בנושא הזה, אבל אני מנסה לתקן עכשיו את הכל" [ההדגשות שלי - א.ר.] דומה, על הפרק הודאת בעל דין לכל דבר ועניין.

ומעל הצורך - כשנשאל אודות ת/71, דוחות מס הכנסה לשנים 2005 - 2012, לפיהן הוצהר כי הוא אינו עובד, השיב כי: " זה התקופה שאבא שלי היה מנהל את העסק. אני לא, מה זה לא עובד? הייתי עוזר לו... אבא שלי היה מביא, אני לא יודע... לא היה חשבון אף פעם עם אבא שלי, תמיד תפתח את המגירה תיקח כמה שאתה רוצה.. אם הייתי צריך לקנות לבית מה שהייתי צריך זה, אף פעם, אין בינינו את החשבון הזה... שאבא שלי יהיה רשום על הדוחות האלה, הוא בעל

החנות.. אני לא כתבתי שאני לא עובד, אני הייתי עם אבא שלי כל השנים. אני מגיל 14 איתו... אני לא מתכחש לכלום, אני יודע שאבא שלי בתקופה הזאתי היה בעל החנות...תראה, זה לא כרטסות שהם המקוריות, אני לא יודע מי חתם עליהם.. ומי רשם אותם. אני לא יודע.. יש שמה כמויות שהם מופרכות מאד, שכל החנות שלי שישה מטרים כבודו, שש מטר. מדברים על כרטסת של 600 אלף של 800 אלף. שלושה מוצרים אתה יכול למכור בחנות, לא יותר. חנות 6 מטרים זה הכל. לא 20 ולא 30 ולא 40 ולא 50 מטר...הסכומים שמה מופרכים. קודם כל חצי מהסחורות האלה לא רכשתי לי" [עמוד 1084 שורה 13 - עמוד 1086 שורה 22].

ד. אין לבית המשפט נכונות לקבל את הסברו זה של הנאשם, ולא בכדי נחפז לשתוק בחקירתו בעניין. לגוף טענתו אך יוער שמעורבותו בעסק מוכחת על פניה: הדבר עולה הן מגרסתו דלעיל. נכון אני לראות במסמכים שמקורם בעסקים שפורטו בסעיף 2 לפרק העובדות ושהוגשו כת/61, בסיס איתן להרשעת הנאשם באישום זה וחיזוק ממשי לדברים, מוצא אני כאמור בעובדה שכשנשאל על כך בחקירתו ברשות המיסים [ת/32] שמר על זכות השתיקה. ער אני לטענות ב"כ שביקשו לתרץ את שתיקתו, ולטעמי אין בהם כל ממש ודין לדחיה. סכום הרכישות על פי המסמכים - 2,202,110 ₪.

על פי האמור באישום זה, ביצע הנאשם 3 שתי עבירות על סעיף 220 (4) לפקודת מס הכנסה ושתי עבירות על סעיף 220 (5) לפקודת מס הכנסה.

16. לשאלת מקום הנאשמים בפרט בעבירה העיקרית

א. יש בדיון הראיתי הכולל, על הציטוטים הרבים מדברי מתלוננים ושאר עדים, כדי ללמד, ובמובהק, על שותפות עמוקה של שלושת הנאשמים במרקם הפלילי שפורט, על רכיביו השונים, הן כלפי מגדלי הירקות מהצפון, והן כלפי חלפני הכספים. ויוטעם, שגם אם לא כל מגדל ירקות כרך בגרסתו את כל השלושה, וגם אם באישומים פרטניים הנוגעים למגדלים, לא ביחס לכל עבירה יש ראיות כחפי כל נאשם, התמונה הכללית, ברורה, קשה ועגומה.

ב. על פני הדברים, הנאשמים 1 - 2 הינם העיקריים, ועולה שהם שילבו ידיים, עוד משלב רכישת

החברה, ולאורך התקופה כולה. בצע כסף ואלימות, לפחות איומים, היתה דרכם במיזם העברייני שרקמו, מראשית ועד אחרית, ואסתפק לשלב זה בעדות שמביקו, כדוגמא מובהקת.

ג. היחידי שבשלושה, שהגם שעל פני הדברים עולה מעורבותו לדרגת שותף ממשי, אך ככל הנראה, לא נמנה עם המובילים, הינו הנאשם 3, וייתכן, שלא במקרה פורט שמו כאחרון בכתב האישום. בשים לב לטענות בעניין, ארחיב מעט ביחס לראיות בדבר מעורבותו, וזאת, תוך שאפתח בכך שאשוב ואזכיר כמה רב היה מספר הפעמים שנזכר שמו בפי עדים, מגדלים ומלווים רבים ושונים, גם בעדויות שצוטטו.

ד. לגרסתו: **"באתי לעזור לאחי"** [עמ' 1047 שורה 3 לפרוטוקול], כי - **"צריך להבין בענף הזה"** [עמ' 1048 שורה 1]. ואולם, כאמור, קושרות אותו הראיות, להרבה מעבר לעזרה לאח שאולי לא מבין בתחום, ובתוך כך יוער, שגם הסבר זה בעייתי, באשר מצוי אחיו, הנאשם 1, בתחום זה, לגרסתו הוא, במשך שנים.

ה. ראשית, היה לנאשם 3 חלק ממשי בקשר עם חקלאים רבים.

1. וכך, אחמד עמאשה בעדותו מיום 21.12.2016 תאר, כי:

"אני סוחר פירות. התחברתי לרוי רום שיווק פרי, אני שולח לו סיטונאות, אני מכיר את החנות, אבל לא התעסקתי איתם אף פעם עד שהגיע הקניין של רוי רום שיווק, ככה אמרו לנו ניר וצביקה... פגשתי אותם בצומת יסוד המעלה, את ניר וצביקה. שאלתי אותם מי אתם, אמרו לנו הקניין של רוי רום שיווק. ניר וצביקה הזמינו סחורה. בפעם הראשונה העמסתי במשאית שלי ופרקתי שם, בחנות של רוי רום בשוק הסיטונאי בירושלים. ניר וצביקה אמר לי תקבל שיק על המקום... ניר וצביקה הביאו לי החשבון, ביקשתי שיקים..." [עמוד 140 לפרוטוקול, שורות 14-24].

2. גם מגיד קיש בעדותו מיום 21.12.2016 תיאר, כי **"הגיע פעם צביקה לקנות ואז ידעתי שגם הוא קונה"** [עמוד 146, שורה 19 לפרוטוקול], וכי צביקה: **"היה מתקשר כמה יש משטחים בהובלות, לקראת הסוף. שהוא ידע"** [עמוד 147, שורה 5

לפרוטוקול].

3. והיו רבים נוספים. חסן אבו סלאח שימש בעבר כמנהל בית הקירור מג'דן. הוא העיד ביום 11.6.2017 כי **"בחודש מאי התקשר אלי צביקה.. צביקה מרוי רום"** [עמוד 293, שורות 21-23 לפרוטוקול], וכי **"צביקה התקשר אלי. הוא כנראה היה ברמת הגולן ואמר לי, אני צביקה מרוי רום ומעוניינים אם אתם מעוניינים גם לשבת אתכם בעניין פרי. אמרתי לו בבקשה. הוא הגיע למשרד אלי, ישבתי אני והוא סיפר לי קצת עליו, על זה שרוי רום קונים במוקטעה על ידינו... יש לנו המון פרי, אז הוא יתחיל לקנות פרי מאצלנו כי הם מתעסקים עם העדה החרדית ושמה רוצים פרי טוב וכל מני. אמרתי לו בשמחה. אנחנו גם רוצים למכור. הוא נתן לי מספר הטלפון שלו.**

4. חשובות לא פחות העדויות, שאביא מהן רק דוגמא אחת, אם כי יש רבות נוספות, שתתפרט הנאשם 3 את חלקו לבלבול מגדלי הצפון ביחס לשתי החברות - הוסיף חסן וסיפר: **אני תוך כדי השיחה, המחשב לפני, נכנסתי בנוגל ומצאתי, העליתי את רום רוי שיווק** [הכוונה, בבירור לנאשם 3; ראה - עמוד 294, שורות 4-13]. ובהמשך: **"הוא דיבר שהם יושבים בירושלים, חנות מספר 4 באותו מעמד ועוד דבר גם, לפי מיטב זכרוני, כשהעליתי את זה אמרתי מה מספר הח.פ. של החברה שקצת אדע לגביה והוא אמר לי 'לא זוכר'. אבל הוא ניסה להתקשר למשרד ולא יצא, לא ענו לו ואני האמת העליתי את זה מהגול. הוא אמר לי בסדר, גם הח.פ. ואמר לי הנה תראה, עולם קטן. זו מילה גם שאני זוכר אותה. כתבתי את זה"** [עמוד 294, שורה 20 - עמוד 295, שורה 2]. ויותר מכך: באשר לשמות החברות העיד עד זה במפורש, כי: **"באותה ישיבה. זאת אומרת בישיבה הראשונה הוא דיבר על החברה השניה אבל לא דיברנו עליה הרבה. זה הכל. הוא אמר לי אנחנו שתי חברות שעובדות ביחד באותו מקום, חנות מס' 4"** [- ההדגשות שלי, א. ר.; עמוד 296, שורות 7-9 לפרוטוקול]. גם לכשנדרש להנפיק תעודות משלוח, פרטי הנמען נמסרו לו על ידי הנאשם [ראה בדבריו בעמוד 299 בשורה 2].

5. חשיבות בנקודה זו, נתונה גם למי מבין מכריו בעבר של נאשם 3, עד התביעה בועז אמיניאן. בשל הבעייתיות שבעדותו, הוגשו תמלילי הודעותיו - [ת/89 א - ת/90]. בין היתר אמר אמיניאן על הנאשם 3 כדלקמן: **"צביקה זה המוח, הבנתי בשנייה מה הולך, לא צריך להבין, אמרתי לו תשמע חבל לך על הזמן.."** [ת/89 א, עמוד 10, שורה 35 לתמלול]. ברוח זו נכללים בהודעת אמיניאן ביטויים נוספים שבהקשרים שונים מצביעים על מעורבות עמוקה של הנאשם 3 במארג העברייני.

6. ומכאן, למישור החלפנים. בכל הקשור לחלקו של הנאשם 3 נתונה חשיבות יתירה לביקורו אצל החלפן מלול - עיין באישום 2 לעיל, לרבות הציטוטים המודגשים, שם. כמו כן, הוא מעורב גם באישומים 2, ו- 4. מעל הצורך אזכיר גם את דברי נאשם זה במסגרת אישום 2, שפניה למשטרה היא בבחינת חציית קו אדום.

17. סיכום

א. בכתב האישום - מקבץ אישומים, כאשר על פני הדברים, עבירות הרמיה כלפי מגדלי הירקות והפירות מצפון הארץ, ולמעשה עבירות המס והלבנת הון הכרוכות בכסף או בשווה הכסף שקיבלו אגב כך הנאשמים, מהוות את ליבת כתב אישום זה (אישומים 1, 5 - 6). לצידן עבירות נוספות שמיוחסות לנאשמים שונים, שלחלקן ממד כפול: כעבירות העומדות בפני עצמן, ואלה מעשי רמיה, לעתים תוך איומים, שניתן ונכון לשקול בהן גם כחיזוק ראייתי ממשי גם לעבירה העיקרית. בכלל אלה, אישומים 2 - 4, שעניינם בהתנהלות הנאשמים בתחומי השקים, נכיון אצל חלפנים בנסיבות העולות כדי ביצוע עבירות חמורות, לרבות איומים, ועוד. אך כדוגמא לכך שיש בעבירות אלה גם כדי לחזק ממשית את העבירות במישור המגדלים, יהא נכון להזכיר, שהן אישום 2, והן אישום 3, עוסקים, בין היתר בשקים עליהם נרשם כזמן פירעונם, ומראש, בדיוק אותו יום קריטי, בו שקים שמסר מאמון והופקדו בחשבון החברה שבבעלות הנאשם 1, חוללו - 10.7.15.

ב. כמפורט בהרחבה בגוף פסק הדין, ניכר הבדל ממשי בין ניתוח האירועים לדידה של המאשימה,

כפי שפורטו הדברים בכתב האישום, לבין הדרך בה ראה בית המשפט את הדברים. כתב האישום תופס כמכלול אחד את הראיות הנוגעות למעשי התרמית כלפי מגדלי הירקות מהצפון, ואת התנהלות הנאשמים ואחרים בשוק הסיטונאי בירושלים. ייתכן שבפועל, אכן קיימת זיקה, ואף ניתן ללא קושי לקבל, שייתכנו מצבים בהם יהא בראיה משלב מאוחר של פרשה נתונה, כדי לזרות אור על שלבים מוקדמים. הדבר, עניין של יום ביומו. אך במשפט כלכלי, ובתחומים רבים, נדרש בית המשפט, לא אחת, להבחין בין עסקאות ושאר פעולות, שנתפסות במבט ראשון כמכלול, אך, לאמיתם של דברים, ראוי להבחין ביניהם. ביחס לכל סוחר, עסקת הרכישה, היא אחת, ומכירת הסחורה או הפצתה ושיווקה, הינה מהלך נפרד המתבצע גם כלפי אחרים. גם השוק שונה: רכישת ירקות ממגדלי הצפון, כבפרשתנו, מתבצעת בזירה עסקית מסוג אחד, ודרכיו הפתלתלות ולעיתים העלומות של השוק הסיטונאי בירושלים, מקומן בזירה שונה בתכלית. אף על ציר הזמן ניתן לסמן את קו פרשת המים: ביחס לכל עסקה נתונה, עם קבלת הסחורה או עם מסירת התמורה (או השיק), המאוחר שבשני מועדים אלה, מסתיימת העסקה, וניתן לבחון את חוקיותה, וכיצד היא התנהלה. זאת, ללא קשר לאירועים אפשריים לאחר מכן, למשל בזירה הסיטונאית, בירושלים. לשון אחר: חוקיות ההתנהלות כלפי המגדלים, והראיות ביחס לכך - לחוד; וחוקיות ההתנהלות בשוק הסיטונאי והראיות לכך - לחוד. ובהחלט ייתכן, שביחס למישור אחד ניתן להגיע למסקנות מבוססות, בעוד שביחס לאחר, לא. תפיסת המאשימה, שהתעלמה לחלוטין מהאמור, סיבכה את ההליך שלא לצורך, ורצונה להעמיד את עיקר התיק על עד בלתי ראוי, להבנתי גם לדעת המאשימה עצמה, הרואה בו רמאי, הכבידה והאריכה את ההליך שלא לצורך. ועם כל זאת ברור, שככל שאבחר בדרך המחייבת אבחנה חדה בין מישור המגדלים, כפי שבחרתי לכנותו, לבין השוק הסיטונאי, ישליך הדבר גם על הדיון הראייתי.

ג. ואכן, כך ראיתי את תמונת המצב, ואפתח את סיכומי בנקודה זו דווקא במישור הנוגע לשחקני השוק הסיטונאי, ובענייננו, בעיקר מאמון ושי זקן. מטעמים שפורטו בהרחבה, מהימנות שני אלה, אינה נקיה מספקות, ולא ניתן לראות בעדותם כבסיס למסקנות כלשהן ברמת וודאות שמעבר לתחום הספק הסביר. מאמון שבו רואה המאשימה, משום מה, עמוד תווך ראייתי לעבירה העיקרית, אינו מתקרב כלל לרמת האמינות הנדרשת מעד שכזה, ודי שאזכיר שהמאשימה עצמה סבורה שהוא עברין שראוי להביא להרשעתו בקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. הוא אף העיד קודם שנסתיים ההליך בעניינו, ורצונו לפייס את המאשימה, ברור על פניו. שי זקן, העד העיקרי השני מהשוק, עד תביעה בעצמו, אינו מאמין כמלוא הנימה ליושרו

של מאמון. ואשר לזקן, תהיות רבות לגבי התנהלותו פורטו, וגם בו אין לראות כעד שעשוי להוות בסיס למסקנות איתנות ומוצקות כנדרש.

ד. הוסכם על הכל, גם אם ראה כל צד את הדברים לגמרי אחרת, שההתנהלויות הקריטיות נרשמו במרחב שגבולותיו הן צלעותיו של משולש, שקדקדיו היו - הנאשמים דנן (כמכלול), מאמון וזקן. יותר מדי שאלות ביחס לאירועים במרחב המשולש, לא נתבררו כל צרכם, ואין בין שלושת הקדקדים, ולו גם עד אחד ויחיד, שבאמת ניתן לסמוך על דבריו. דרכיו הפתלתלות והסמויות של השוק הסיטונאי בירושלים, רב בהן הנסתר על הנגלה, ולמיטב ההערכה, גם רשויות החקירה עוד רחוקות ממצב בו יהא בכוחן להצביע על תמונה בהירה העשויה להוות בסיס איתן לפסיקת בית המשפט. רבות עשתה ההגנה, בין היתר, בסיכומיה, כדי לערער את מהימנות מאמון וזקן. צדקה היא בחלק מטענותיה, אך טרחה היא שלא לצורך. מלכתחילה, לא ניתן היה לבסס על עדותם דבר. כנגד זאת, צמצמה ההגנה בסיכומיה בהתייחסות לראיות אחרות, ודווקא אלה הן ראיות קריטיות, שקשה מאד להעמיד בספק את משקלן.

ה. במצב דברים זה, ככל שנדרש בית המשפט למסקנות ביחס להתנהלות הנאשמים כלפי מגדלי הירקות, מהם נרכשה סחורה, היה עליו לתור ולבחון ראיות שמקורן **מחוץ** לשוק הסיטונאי, או לפחות כאלה שאין עליהן מחלוקת (כגון נסיבות רכישת החברה, דפי חשבון הבנק של החברה, וכדומה). וכך נעשה. ועתה, ברי ומוכח, מעבר לכל ספק אפשרי, שבוצעו כלפי מגדלי הצפון מעשי רמיה רבים וחמורים, ולצידם גם עבירות מס והלבנת הון. המעשים מוכחים, את תמציתם אציין עתה במסגרת סיכומי, וזאת, ללא כל קשר לגרסת מאמון הבעייתית: עד כדי כך, שלדידי, ייתכן וניתן היה להגיע לאותן מסקנות, כשהוא אינו עד תביעה כלל.

ו. ראיות רבות, שאין מקורן בדברי מי מבין אנשי השוק הסיטונאי, מוכיחים בוודאות את מעשי הרמיה. ראשית יצוין מקבץ הראיות הנוגע לחברה שרכש הנאשם 1 במחיר בלתי סביר משי זקן - עובדה מוסכמת לחלוטין. היתה זו חברה בשם מטעה, וקיימות ראיות למכביר לשימוש שנעשה בכך על ידי הנאשמים כדי לטעת בדרך זו את הרושם במגדלי הצפון, שאמינותה של החברה בעלת השם הדומה, עומדת גם לחברה של הנאשם 1. בתוך כך, אציין בשנית, שהסכמת זקן למכור את החברה בעלת השם הדומה בנסיבות שנוצחו בהרחבה, נמנית עם הגורמים

שמאפילים גם על מהימנותו.

ז. עדות 'שמביקו' על כי איום על ידי שניים מבין הנאשמים, והוכרח לומר לחקלאים שהתייעצו עימו עד כמה ניתן לסמוך על השקים של החברה, מכבידה מאד על גרסת הנאשמים. עדות שמביקו נהנית מחיזוקים בדמות עדויות שני חקלאים עימם שוחח, ומשקלה הראיתי רב. תמלילי הודעותיו במשטרה, ועדויות החיזוק של החקלאים, בפני בית המשפט.

ח. גם מבט על חלוקת השקים למגדלים תמורת סחורה ומועדי פירעונם, באספקלריה של ציר הזמן, עומד לחובת הנאשמים. ברי ומוכח, שהמועד בו "תקרוס" החברה, תוכנן זמן רב מראש, פוזרו שקים למועדים שלאחר מכן ביד רחבה ובסכומים שרק עלו, והכל כדי למצות את 'המיטב' מהמהלך המתוכנן.

ט. יתר על זאת, כפי שכבר צוין, עדויות חלפני הכספים מאישומים 2 - 4, מחזקים עוד את המסה הראייתית. לבד מכך, שאישומים אלה המוכחים כשלעצמם, מחזקים זה את זה ומלמדים על דרכי התנהלות הנאשמים, והמדובר בחלפנים שונים וממקומות שונים, שקשה להניח שהיתה להם סיבה לתאם גרסאות, נלמדות מהם עובדות רבות חשיבות נוספות. בין היתר, בשניים מבין שלושת האישומים, נוכח אצל חלפנים שונים שקים, שכמובן, לא כובדו, עליהם נרשם כזמן פירעונם, ומראש, בדיוק התאריך בו יחזרו השקים של מאמון, והחברה תקרוס. אם בכך לא סגי, מלמדים חלפנים שונים על תמהיל של רמאות ואיומים, ובכך, מחזקים עוד את עדות שמביקו, שכזכור איום דווקא כדי שיאמר לחקלאי הצפון דברים 'שירגיעו' אותם, ויאפשרו את המרמה. לא זו - אף זו: מלמדים כל החלפנים, על שיתוף פעולה ומעורבות, בדיוק של שלושת הנאשמים דנן, ובדיוק באותה תקופה. ולבסוף, במבט כלכלי כולל על התנהלות, נושא שגם לגביו נדרשתי להרחבות, פשיטא, שכאשר מוכח מחלפנים רבים ושונים שבאו הנאשמים השונים וניכו שקים כנגד מזומן, והכסף לא מצא את דרכו לחשבונה של החברה, כי אז החשבון מתרוקן, ומה לנו להתפלא ששקים שלה מחוללים, באשר אין לבנק נכונות לכבדם.

י. לא את כל הראיות אשוב כאן ואסכם, אך אתקשה שלא להזכיר עד כמה היו גרסאות הנאשמים חלקיות, גם כשלא שתקו. בלטה לבית המשפט במיוחד עדותו הראשית של הנאשם 1, העיקרי

שבשלושתם, קצרה שבקצרות, לאקונית, שבלאקונית, ככל שבכלל ניתן לראות בה בכלל כעדות ראשית של נאשם מרכזי בפרשה בהיקף שכזה.

י"א. לגרסת ההגנה עצמה, נרשמו הרכישות בספרי שי זקן. זאת, בהתאם לגרסתה הכללית בדבר מבנה ההתקשרות והטעמים לכך. מכל מקום, במישור המיסוי, יש בכך הודאה במיוחד. פשיטא, שאם מי שרכש את הירקות היתה החברה של הנאשם 1, ואת השקים תמורת הסחורה מסרה חברה זו (משוכים על חשבונה בבנק), מי שצריך היה לרשום את העסקה, היתה אותה החברה, היינו בעליה ומנהלה, הוא הנאשם 1. משלא נעשה הדבר, ביצע הוא בכך עבירות הן על פקודת מס הכנסה והן על החוק לאיסור הלבנת הון. ככלל, אין חולקין, שבמישור המיסוי, לא התנהלה החברה בהתאם לדרישות פקודת מס הכנסה, ואף לא קרוב לכך.

י"ב. ולבסוף יוער, שבגוף פסק הדין נדונות עבירות נלוות, חלקם באישומים נפרדים, ולא מצאתי עוד טעם, עתה, במסגרת סיכומי, לחזור על הדברים. רבים מהאישומים מוכחים, לא כולם, ולא תמיד כלפי כל אחד מהנאשמים שפורטו ביחס לכל אישום, ועיין בגוף פסק הדין.

18. סוף דבר

מורשעים בזה הנאשמים כדלקמן:-

הנאשם 1 -

אישום 1 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (ריבוי עבירות) וסחיטה באיומים. באשר במועדי ביצוע העבירות, לא היו עוד הליכי משפט, וכנראה גם לא חקירה, לא הורשע הנאשם בשיבוש מהלכי חקירה;

אישום 2 - קבלת דבר במרמה וסחיטה באיומים;

אישום 3 - קבלת דבר במרמה;

אישום 5 - עבירה על חוק איסור הלבנת הון [סעיף 3(א)];

אישום 6 - עבירת רישום כוזב בדוח (5 עבירות), עבירת הכנה או קיום של פנקסי חשבונות כוזבים (5 עבירות) .

הנאשם 2 -

אישום 1 - קבלת דבר במרמה (ריבוי עבירות) וסחיטה באיומים. באשר במועדי ביצוע העבירות, לא היו עוד הליכי משפט, וכנראה גם לא חקירה, לא הורשע הנאשם בשיבוש מהלכי חקירה;

אישום 2 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וסחיטה באיומים;

אישום 4 - שימוש במסמך מזויף וקבלת דבר במרמה;

אישום 5 - עבירה על חוק איסור הלבנת הון [סעיף 3(א)].

הנאשם 3-

אישום 1 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (ריבוי עבירות);

אישום 2 - איומים;

אישום 4 - שימוש במסמך מזויף וקבלת דבר במרמה;

אישום 7 - הכנה או קיום של פנקסי חשבונות כוזבים (2 עבירות) ושימוש בערמה ותחבולה (2 עבירות).

בשים לב לאמור לעיל ולכך שמעצרו של הנאשמים 1 ו-2 מסתיים בימים הקרובים, יוארך מעצרו ב-90 יום או עד למתן גזר הדין.

החלטה

מקום שעל הפרק נאשמים שלא קיבלו כל אחריות למעשיהם ועל הפרק עבירות שחומרתן כאמור לעיל, לא מצאתי לנכון לאשר את המבוקש.

דוחה לטיעונים לעונש ליום 24.6.2018 בשעה 08:30.

ליווי שב"ס.

ניתן היום, ט"ז סיוון תשע"ח , 30 מאי 2018, במעמד

הצדדים.